

***”... että toisetki pääsee nauttiin siitä,
jos se on musta ollut hyvä ja hauska kuva”***
Raportti kuvaajareporttereiden haastatteluista

Author(s): **Esa Sirkkunen**
Confidentiality: {Public}
Date and status: 07.12.2010- Status: 0.1

This work was supported by TEKES as part of the next Media programme of TIVIT (Finnish Strategic Centre for Science, Technology and Innovation in the field of ICT)

Tiivistelmä

Nyt raportoitavilla haastatteluilla haluttiin saada tarkempaa tietoa Vartin, Metron ja Omakaupunki.fi:n kuvaajareporttereista ja heidän taustoistaan, motiiveistaan, työskentelytavoistaan ja halukkuudestaan osallistua uusiin yhteistyömuotoihin toimituksen kanssa.

Kun yhdistetään kuvien lähettämistiheys, kuvauksen motiivit ja koulutushalukkuus, haastateltavat voidaan jakaa kolmeen jossain määrin erilaiseen ryhmään. Ensimmäistä ryhmää voidaan kutsua *kevyesti osallistuviksi*. Tähän ryhmään kuuluvat harvoin, (1-2 kertaa) kuviaan lähettäneet. Heille kuvien lähettäminen on lähinnä hauskaa ajanvietettä, vailla sen vakavampia tarkoituksia. Palkkion saaminen kuvista (raha tai elokuvaliput) on kyllä merkityksellistä, mutta ei välttämätöntä. Osallistuminen johonkin uuteen palkitsee jo sinänsä ja palkkio on sitten mukava lisä, jos on tullakseen. Tähän ryhmään kuuluvat eivät välttämättä halua tulla kursseille oppimaan lisää kuvauksesta tai juttujen kirjoittamisesta, sillä he eivät suhtaudu tekemiseensä kovinkaan kunnianhimoisesti tai tavoitteellisesti.

Toisessa ryhmässä, jota voidaan kutsua *tavoitteellisesti osallistuviksi*, on hyvän kuvan ottaminen ja sen saattaminen suuren yleisön nähtäville tärkeää. Kuvaamiseen kunnianhimoisemmin suhtautuvat haluavat näyttää itselleen ja muille osaavansa kuvata. Rahapalkkion ja julkaistun kuvan muodossa saatu tunnustus on sekä tärkeää. He haluavat kertoa tai raportoida muille havaitsemiaan asioita ja haluavat oppia lisää kuvaamisesta. Heillä saattaa olla myös kokemusta kansalaisvaikuttamisesta tai järjestötoiminnasta. Tässä ryhmässä julkaistu kuva on jo sinänsä palkinto ja rahallinen palkkio julkinen tunnustus ja merkki osaamisesta. Koulutushalukkuus on tässä ryhmässä suurempi kuin ensimmäisessä ryhmässä.

Kolmannen ryhmän muodostavat *media-alan ammattilaiset* tai alalle aikovat. Tämä ryhmä lienee aika pieni Vartiin tai Metroon kuviaan lähettäneiden kokonaisuudesta. Silti heidän osuutensa julkaistuista kuvista voi olla joskus suurikin. Ammattilaiset ohjaavat sellaiset kuvat Vartiin, jotka eivät ylitä julkaisukynnystä muissa medioissa mutta joilla on esimerkiksi paikallista - tai hyperpaikallista - uutis- tai huomioarvoa.

Haastatteluissa hieman yllättävältä tuntui se, kuinka paljon haastateltavat korostivat paperilehden merkitystä niin omien kuvien julkaisupaikkana kuin muiden ottamien kuvien arvioinnissa. Lukijoiden kuvia arvioidaan mielusti juuri paperilehdestä, ei niinkään Vartiin tai Omakaupunki.fi:n verkkosivuilta. Monet haastateltavat korostivat sitä, miten oman kuvan pääseminen paperilehden nimen ja palkkion kanssa tuntui hyvältä ja sinänsä palkitsevalta.

Vertailtaessa Bildt-lehden Münchenin alueellisessa painoksessa julkaistuja kuvareporttereiden kuvia Vartin tai Metron reportterikuviin, Bildtin kuvaajareportterit lähettävät huomattavasti enemmän kuvia julkisuuden henkilöistä, kummallisista sattumuksista tai hassuista tilanteista. Ero selittynee sillä, että Bildtin sisältö keskittyy Varttia tai Metroa enemmän ns. tabloidjournalismiin. Paikallinen tai hyperpaikallinen sisältö tuntuu istuvan puolestaan luontevasti Vartiin tai Metroon.

*”... että toisetki pääsee nauttiin siitä,
jos se on musta ollut hyvä ja hauska kuva”*

Raportti kuvaajareporttereiden haastatteluista WP 3 Hyperlocal

Esa Sirkkunen

Nyt raportoitavilla vuonna 2010 syys – lokakuussa tehdyillä haastatteluilla haluttiin palata keväällä 2010 toteutetun verkkokyselyn teemoihin ja tuloksiin (ks. Helle-Nuutinen 2010). Haastatteluilla haluttiin saada tarkempaa tietoa Vartin ja Metron kuvaajareporttereista ja heidän taustoistaan, motiiveistaan, kuvauskalustostaan, työskentelytavoistaan ja halukkuudesta osallistua uusiin yhteistyömuotoihin toimituksen kanssa.

Kymmenen haastatellun yhteystiedot saatiin Sanoma Kaupunkilehdiltä. Kolme mukaan ilmoittautunutta halusi vastata vain sähköisesti. Heille laadittiin kysymykset TTY:n Webropol -palveluun. Haastatteluissa tehtiin suljettuja ja avoimia kysymyksiä koskien haastateltavien henkilötietoja, valo- ja videokuvaamista, osallistumiskokemuksia, osallistumisen motiiveja sekä halukkuutta osallistua vapaaehtoiseen reporterikoulutukseen. Asennetta mobiilin paikkatiedon hyödyntämiseen tutkittiin haastateltaville esitettyjen skenaarioiden avulla.

Tähän raporttiin on koottu vastaukset kuvaajien asenteita ja odotuksia koskevissa kysymyksissä, kuten motivaatiossa lähettää kuvia, erilaisissa palkkiojärjestelmissä ja valmiudessa tehdä yhteistyötä toimituksen kanssa. Tekstiin on jätetty suhteellisen pitkiä keskusteluja, koska haastateltujen arkipuheeseen tiivistyy paljon jo sinänsä tärkeää ja merkityksellistä ainesta.¹

Haastattelut tehtiin pääosin Helsingin keskustassa, Sanoma-talossa, Wayne’s Coffee-ravintolassa. Yksi haastattelu tehtiin Tampereella, JTY:n tiloissa Virta-talossa. Haastattelut kestivät yleensä noin 45-50 minuuttia. Haastattelurunko ja kysymykset on laadittu JTY:n ja IHTEn tutkijoiden välisenä yhteistyönä ja useimmissa haastattelutilanteissa oli Heli Väättäjä IHTE:stä ja Esa Sirkkunen JTY:stä. Litteroiduissa haastatteluissa haastatteluvastaus on merkitty seuraavasti: vastaukset V: ja kysymykset joko K: tai E: (kysymyksen teki Esa) tai H: (kysymyksen teki Heli). Raportin taulukot on tehnyt pääosin Heli Väättäjä. Todettakoon vielä, että IHTEn tutkijat ovat tehneet erillisen raportin omista tutkimusteemoistaan.

Pienellä perusjoukolla tehty haastattelututkimus ei voi antaa luotettavaa ja kattavaa kuvaa kaikkien Vartiin kuviaan lähettäneiden mielipiteistä tai odotuksista. Silti kymmenen haastatellun vastauksista nousee esiin teemoja ja asenteita, joiden voi olettaa olevan yleisiä myös suuremmassa joukossa ja joita voi hyödyntää Omakaupunki.fi -palvelun, Vartin tai Metron kehittämisessä edelleen.

Raportti jakautuu seitsemään osaan. Ensimmäisessä luvussa tutustutaan haastateltuihin ja heidän taustansa, kuten asuinpaikkaan, koulutukseen, ajankäyttöön ja

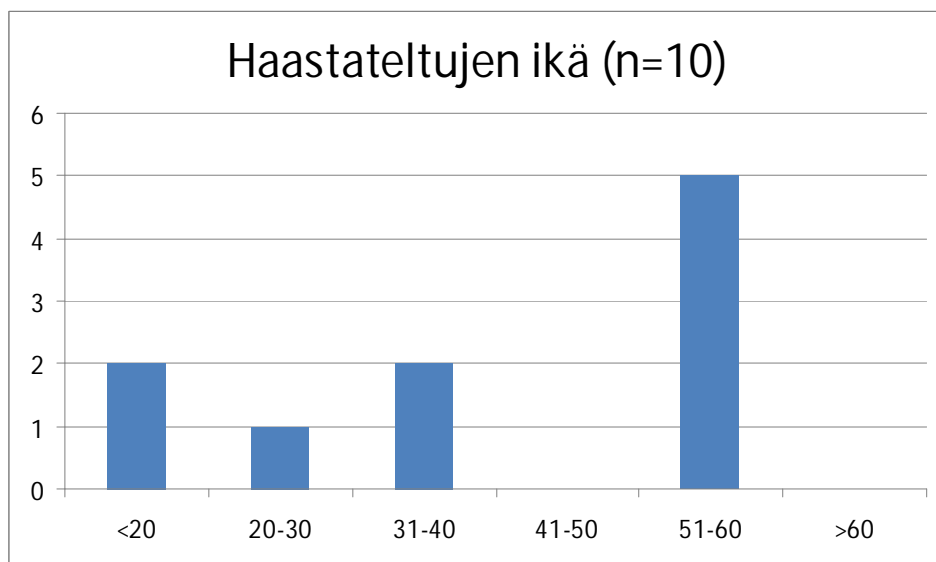
¹ Antropologit puhuvat tässä yhteydessä haastateltujen puheesta löytyvästä tiheästä kuvauksesta.

kansalaisaktiivisuuteen. Seuraavassa luvussa käydään läpi kuvaamiseen ja kuvien julkaisemiseen Vartissa ja Metrossa koskevia asioita. Haastateltavat kertovat muun muassa kuvaustottumuksista ja joistakin erityisistä kuvaamistilanteista. Kolmannessa osiossa paneudutaan kuvaajien motiiveihin ja kokemuksiin Varttia tai Metroa avustaessa. Neljännessä luvussa käsitellään juttujen ja juttuideoiden lähettämistä sekä halukkuutta laajempaan yhteistyöhön toimituksen kanssa. Viidennessä osiossa puhutaan kuvaajakoulutuksesta ja sen tarpeellisuudesta sekä etsitään ideoita Vartti-lehden ja Omakaupunki.fi-palvelun kehittämiseksi. Kuudennessa jaksossa haastateltavat puhuvat Vartti.fi -palvelun uudistamisesta kertyneistä kokemuksista. Viimeisessä Yhteenvetoa ja keskustelua tuloksista -kappaleessa konstruoidaan kolme erilaista kuvaajareportterityyppiä sekä keskustellaan esiin nousseista teemoista, kuten reportterikoulutuksesta sekä vapaaehtoisen osallistumisen rajoitteista.

1. Haastateltujen taustatiedot

Haastateltujen sijoittuminen ikäryhmiin poikkesi jonkin verran Aalto -yliopiston tutkijoiden toteuttaman kyselyn ikäjakaumasta (Helle&Nuutinen 2010). 51-60 -vuotiaita valikoitui haastateltujen joukkoon viisi, joten heidän ikäryhmänsä painottuu tässä enemmän Aallon kyselyyn verrattuna. Sen sijaan 41-50 -vuotiaita ei haastateltujen joukkoon puolestaan osunut yhtäkään. Huomattakoon, että Aallon aineistossa suurimmat ikäryhmät olivat 31-40 -vuotiaat sekä 51-65 vuotiaat.

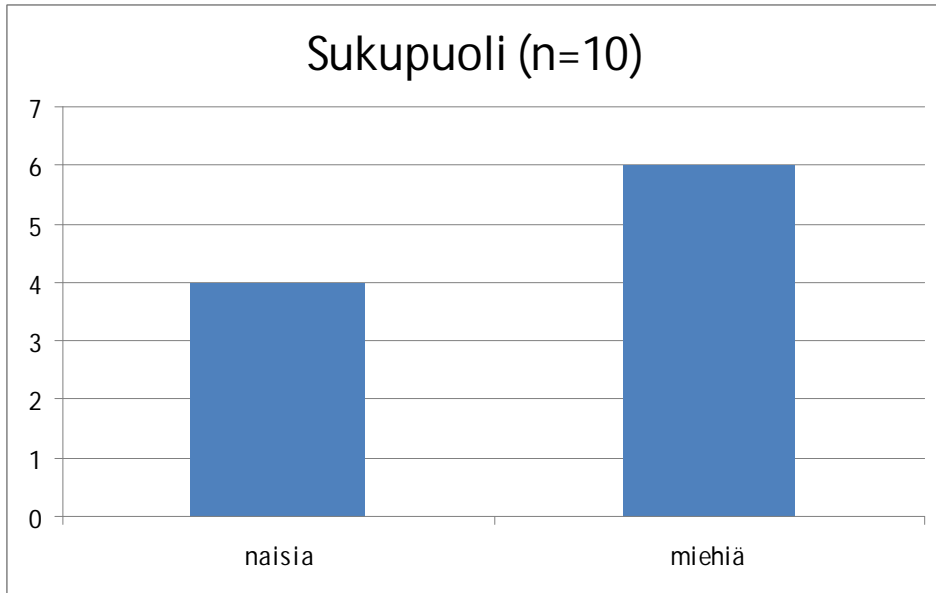
1.1 Ikä

Kuvio 1. Haastateltujen ikä ikäryhmittäin jaettuna.

1.2. Sukupuoli

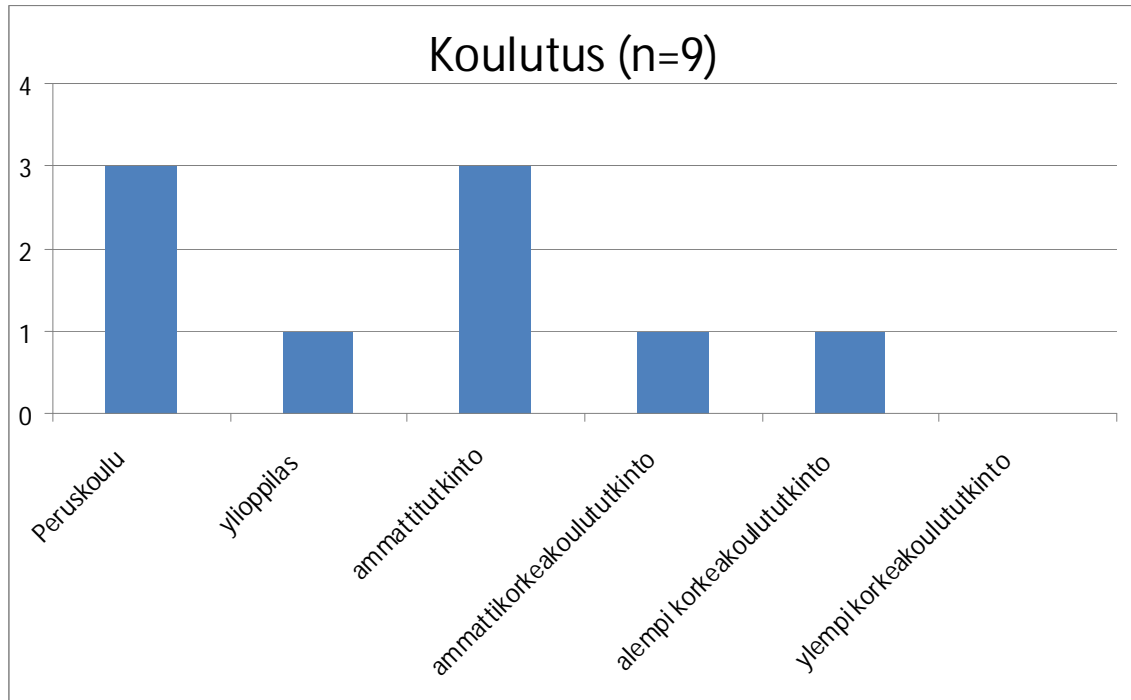
Miehiä oli haastateltujen joukossa naisia enemmän. Kaikki haastatellut naiset olivat iältään yli 50-vuotiaita, miesten iät vaihtelivat 14 ja 60 vuoden välillä. (Vertailutieto sukupuolijakaumasta puuttuu Helle&Nuutinen 2010 osalta).

Kuvio 2. Haastateltujen sukupuoli.

1.3. Koulutus

Koulutustaustoissa painottui ammatillinen ja ammattikorkeakouluissa saatu koulutus. Huomattakoon, että yksi haastateltu oli vielä peruskoulussa ja toinen oli lukiossa. Korkeakoulututkintojen vähyys myötäilee Helle&Nuutisen 2010 tulosta, jonka mukaan aktiivisten ja semiaktiivisten kuvaajien joukossa on paljon ammatillisen koulutuksen saaneita.

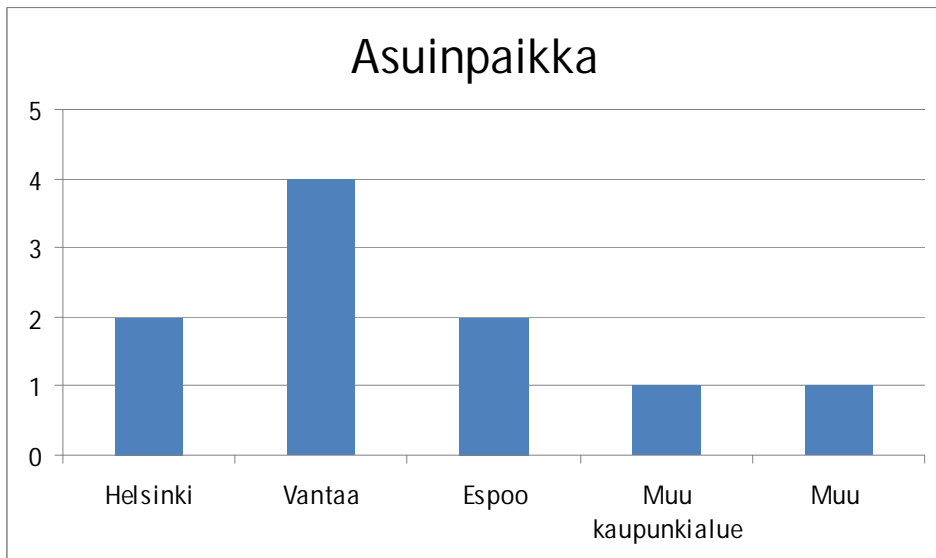
Kuvio 3. Haastateltujen koulutustausta.

1.4. Ammatti/tehtävä

Ammatteja/tehtäviä olivat perhepäivähoitaja, *lukiolainen*, sihteeri, toimittaja, *peruskoululainen*, automyyjä, linja-autonkuljettaja, valikoimapäällikkö, varastonhoitaja, terveydenhoitaja/evankelista.

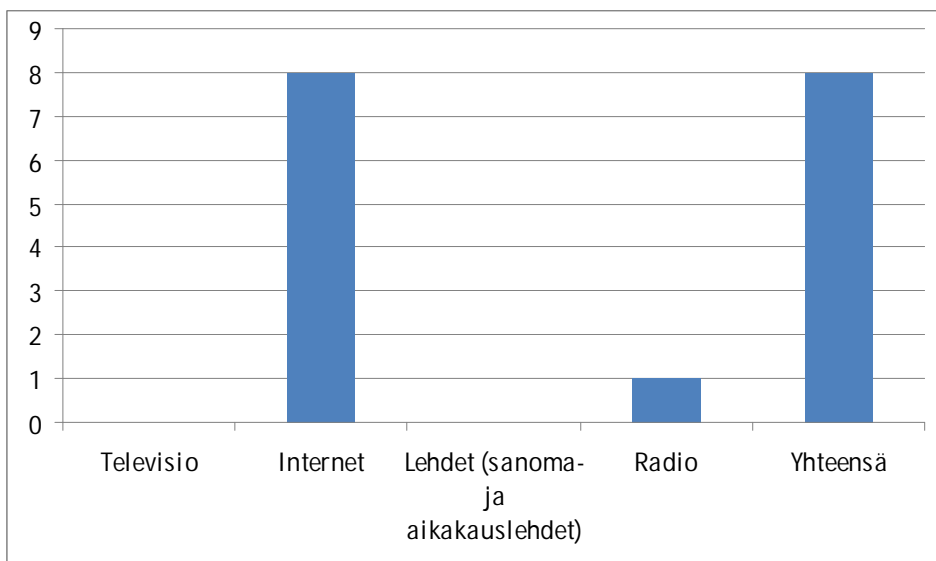
1.5. Asuinpaikka

Vantaa oli yleisin asuinpaikka, myös Helsinki ja Espoo olivat edustettuina. Yksi haastatelluista asui Inkoossa, yksi Tampereella, mutta työskentelee Helsingissä.

Kuvio 4. Haastateltujen asuinpaikka (n=10).

1. 6. Mihin mediaan käytät eniten aikaa vuorokaudessa? Valitse yksi vaihtoehto.

Kuvio 5. Mihin mediaan käytetään eniten aikaa vuorokaudessa. N=8.

Medioiden käyttötottumuksia selvitettiin yhdellä kysymyksellä. Tavoitteena oli saada jonkinlaista taustaa haastateltujen medioiden käytöstä yleensä menemättä yksityiskohtaisempiin kysymyksiin.

Tulokseksi saatiin, että Internet oli haastatelluille kaikkein tärkein media ajankäytöllä mitattuna. Se on sinänsä hieman yllättävä tulos, sillä suomalaisten ajankäyttötutkimusten mukaan yleensä eniten aikaa on käytetään television katseluun. Toisaalta kysymyksessä ei eritelty Internetin käyttöä tarkemmin esimerkiksi työ- tai kotikäytön suhteen.

Kysymys ei myöskään tuo esiin sitä, että vastaajat käyttävät todennäköisesti Internetin lisäksi paljonkin muita medioita, esimerkiksi televisiota, radiota tai sanomalehtiä, usein myös samanaikaisesti. Jako Internetiin ja printtimediaan ohittaa myös mediatalojen monimediaalistumisen, cross-media- kehityksen. Verkon ja mobiilimedian kautta seurataan myös printtimediaan tarkoitettuja sisältöjä.

Vaikka medioiden samanaikaista käyttöä ei tutkittu tässä yhteydessä, yksi haastatelluista innostui spontaanisti kuvaamaan, kuinka hän korvaa sanomalehden television ja Internetin yhteiskäytöllä olohuoneessa.

E: Niin toi, mites sun muu tällöinen median käyttö, mihin mediaan käytät eniten aikaa vuorokaudessa?

V: Internet.

E: Se ohittaa television?

V: Joo, ihan kirkkaasti, ei mulla oo, silloin kun mulla on telkkari päällä ni mulla on tuo läppäri.

E: Läppäri päällä?

V: Mä kyllästyn seuraamaan televisiota, joka on, siellä on aika, tehty yksinkertaisille ihmisille, mä en jaksa, sitä ei jaksa.

E: Eli toi Internet ja tietokone voittaa nää kaikki printtimediat?

V: Kyllä, joo, elikkä mun päivä alkaa sillä tavoin, että mä käyn läpi, mulla on valikossa, siellä on jenkkiläinen tietotoimisto on tällä hetkellä CNN, minkä mä katon, sit siellä on islamilaisen maailman (Al Jazeera) jonka katon, sit mä katon Independentin, sit mä katon Dagens Nyheterin ja sit mä katon että mitä tässä alueella on tapahtunu. Se on ihan joka päivä. Ja mä lopetin lehtien tilaamisen ja tein sit tällasen päivityksen ja huomaan sitten, että minkälaisella viiveellä kotimainen media reagoi maailman asioihin.

E: Juot sä kahvia siin samalla kun?

V: Juon, sitä.

E: Missä sulla on se kone?

V: Kone on pöydällä.

E: Mutta onks se keittiös vai?

V: Se on olohuonees. Ja nurkassa on televisio.

E: Tää on, vaan, kiinnostavaa et miten ihmiset muuttaa sitä, tavallaan lehdenlukukäytännöstä siihen, että on näitä sähköisiä.

V: Joo, kun siinä on tavallaan se keittiön pöytä kun on se perinteinen kahvipaikka, niin se on vaihtunu. Se on tullu se, siitä olohuoneen pöydästä on tullu se entinen keittiöpöytä, joka on tuotavissa, kun se kahvi on otettu, ni tullaan siihen, ja sit siellä on ne kilpailevat mediat, katotaan että kumpi kiinnostas.

On selvää, että näin piintyneitä uutisten seuraajia on Vartin kuvaajissa todella vähän. Huomattakoon, että haastateltava on ammatiltaan toimittaja. Silti kuvaus on oivallinen esimerkki siitä, miten kodin arkirutiinit ja medioiden käyttö lomittuvat yhteen ja mihin suuntaan medioiden käyttö saattaa olla muuttumassa.² Tämäkin haastateltava lukee kuitenkin paperisia kaupunkilehtiä työmatkoillaan.

1.7. Suunnitteletko uraa valokuvauksessa tai journalismissa

Vähän yli puolet haastatelluista ei ollut kiinnostunut valokuvauksesta tai journalismista ammattina. Kaksi haastatelluista toimi jo alalla, toinen freelancekuvaajana ja toinen toimittajana. Kaksi ilmoitti haluavansa ehkä tulevaisuudessa työskennellä freelancertyylin kuvaajana tai toimittajana.

² Kommentti: Televisionomaisia sisältöjä, verkkojournalismia sekä Internetin tarjonnan runsautta kokoava lukulaite, esimerkiksi Ipad, saattaisi olla varteenotettava vaihtoehto tällaiselle käyttäjälle tulevaisuudessa. Se saattaisi löytää tiensä vähitellen jopa keittiön pöydän ääreen.

K: Ooksä suunnittelemassa esimerkiks tämmöstä ammattimaista uraa valokuvauksesta tai juttujen tekemisestä.

V: Hmm.. No kyl mua kiinnostais vähän, mä en tiedä olikse oikee sana mut sillee freelance-tyyliin et ehkei sellasena täyspäiväsenä työnä mut just et tekis kaikkee sellasta, välissä juttuja lehtiin ja muuta.

1.8. Kansalaisaktiivisuus, osallistuminen

Hivenen yllättäen suurimmalla osalla haastatteluihin osallistuneista, neljällä seitsemästä, oli taustaa myös kansalaisjärjestöissä toimimisessa. Haastatellut ovat tai ovat olleet mukana muun muassa asukastoiminnassa, puoluetoiminnassa sekä eri kansalaisjärjestöissä tai kansanliikkeissä.

V: Mä oon ollu aika paljo mukana kaikessa, mitä meidän alueella on esimerkiks talotoimikunnas ynnä muis toiminnoissa sitte tossa työni puolesta paljo. Tää on eka syksy varmaan ku mä oon vähä kaikista päässy eroon.

K: Joo. Yks kysymys joka täst puuttuu täst lomakkeesta mut mä nyt kysyn kuitenkin että, kun mä jotenkin ymmärsin et sul on myös tämmöst muuta kansalaisaktiivisuutta, sä olit siellä Satamatilaisuudessa ja muuta niin, osallistuksä tällasiin, miten mä nyt sanoisin, yhteiskunnallisiin asioihin, tai joidenkin järjestöjen toimintaan tai semmoseen?

V: No siis mielenosotuksiin välissä jos on sopivanlaisia eli sillee et pääsee paikalle ja sit, kyl mä oon ton AKL:n jäsen, elikkä on Aseistakieltäytyjäliiton. Ja kyl mua yleisesti kiinnostaa yhteiskunnalliset asiat, niist puhuu kavereidenkin kans aika paljon ja tällasta. Mut emmä nyt mitenkään hirmu aktiivinen aktivisti oo että, olisin kaikis miekkareis mukana ja tällasta.

E: Onks sulla sitten tämmöstä, kansalaistoimintaa muuta, onks se aktiivinen esimerkiks järjestötoiminnassa tai asukastoiminnassa?

V: Minä olen luottamusmies, ammattiliitossa, sit mä olen ollut demareitten Helsingin naispiirihallituksen jäsen, sit mä olen ollu piirikokousedustaja, sit mä oon ollu johtokunnan jäsen, sit mä oon Yksinhuoltajayhdistyksen sihteeri ja sit mä oon ollu tiedottaja ja on niitä varmaan vaikka mitä, mut mä oon lopettanu, nyt kun mä annan aikaa mun pojalleni, mä oon muutaman vuoden ollu hiljaiselos tässä. Mä olen semmonen ihminen, että mä en oo ehkä tyypillinen, mä oon koko ajan liikenteessä, tuntosarvet pystyssä suurin piirtein, et mä en oo ollenkaan semmonen tavallinen, joka tyytyy tähän tavalliseen elämään, mulla pitää olla säpinää, et mä jaksan.

E: Joo, ei täs sen ihmeempää tietenkään voikaan olla välttämättä mielessä. Onks sulla tämmöstä muuta aktiivisuutta esimerkiks kansalaisjärjestöissä tai muissa, tämmösessä yhteiskunnallises toiminnassa?

V: Tässä takavuosina kyllä tuli itse asiassa oltuakin ihan kansalaisaktiivi, ihan tossa sananvapaus- ja tekijänoikeusasioissa tuli oltua, muun muassa silloin kun Lex Karpela oli tapetilla ja Lex Nokia ja muuta vastaavaa, et mähän oon näitä jotka on, silloin kun termi ”masinointi” tuli esiin, niin mähän oon tän Masinointi.org epävirallisen organisaation yks avainhenkilöitä olin [naurahtaen], että eduskuntatalon portailla oon ollu useamman kerran. Kyllä oon ollu siinä mukana. Mut sanotaanko näin, sen jälkeen mä oon vähän enemmän keskittyny työelämään ja yksityiselämään et, en oo niin aktiivinen ollu enää nyt pariin vuoteen.

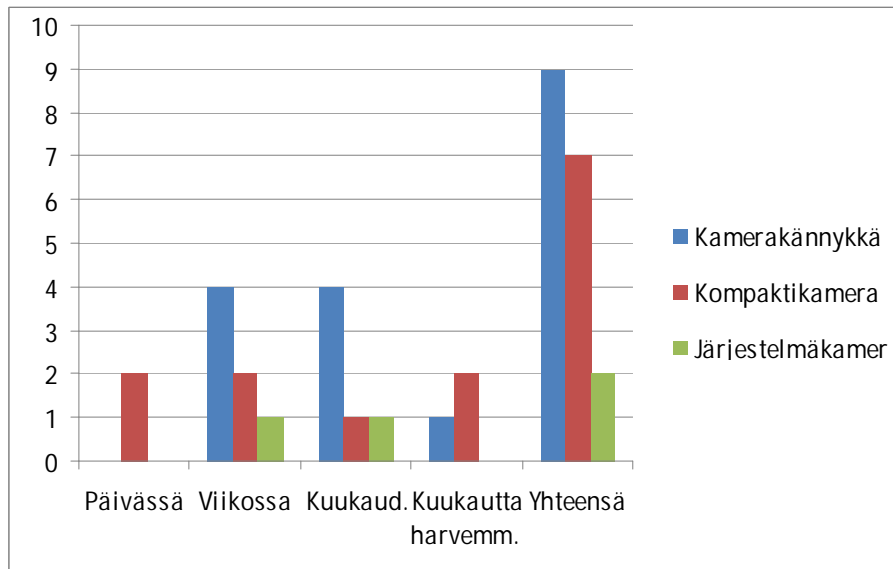
Näin suuri kansalaisosallistujien osuus saattaa tietenkin olla sattumaakin, mutta lienee syytä olettaa, että aktiivisuus kumuloituu, paljon kuvia lähettävät ovat ylipäättään myös aktiivisia toimijoita elämän muilla alueilla.

Journalisti ja freelancerkuvaaja erottuivat muusta joukosta. Kummallakaan ei ollut mitään sidoksia järjestöihin. Toimittaja piti sidosten syntymistä periaatteessa ongelmallisena ja korosti haluaan pysyä puolueettomana suhteessa kansalaisjärjestöihin tai puolueisiin.

2. Kuvat ja kuvaaminen

Seuraavat kysymykset keskittyvät haastateltavien kuvaustottumuksiin ja kokemuksiin.

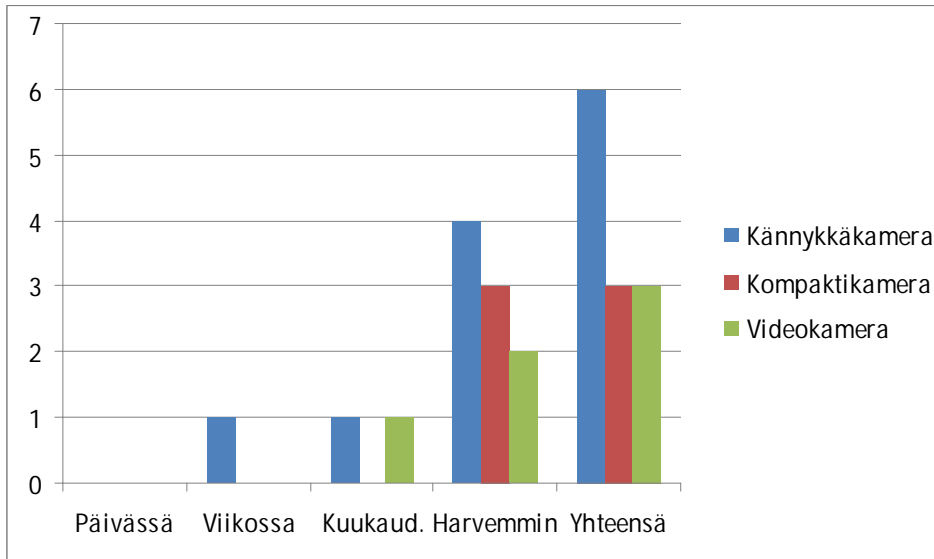
2.1. Miten usein valokuvaat ja millä laitteella?

Kuvio 6. Miten usein valokuvaat ja millä laitteella (N=9).

Kännykkäkameraa käytetään kompaktikameraa useammin arjen kuvaustilanteissa. Videoiden kuvaaminen on suhteellisen harvinaista, joka tukee myös Aallon tutkijoiden saamia tuloksia (Helle-Nuutinen 2010). Osasyynä videoiden lähettämisen vähyyteen saattavat olla myös tekniset ongelmat, kuten IHTE:n käyttötutkimuksissa on noussut esiin.

2.2. Miten usein kuvaat videoita

Kuvio 7. Miten usein kuvaat videota ja millä laitteella?

Videoita kuvataan määrällisesti eniten siis kännykkäkameralla.

2..3. Millaisia aiheita kuvaat ja kuinka usein

Useimmat haastatelluista arvioivat olevansa suhteellisen tottuneita kuvaajia. Kysyttäessä haastateltujen kuvausaiheita yleisesti, niitä mainittiin perhe, juhlapäivät ja matkat ja luonto (vrt. myös Helle&Nuutinen 2010).

Vartin kohdalla korostuivat kaupungilla eteen tulevat tilanteet ja sattumukset, onnettomuudet ja kolarit. Myös hauskoja tilanteita ja näkymiä kuvataan erityisesti Varttia varten. Eräs kuvaajista kertoo esimerkin hauskan kuvan metsästyksestä:

V: On, niitä vähän, autoja Kustaankadulla oli viime talven projekti, elikkä Kustaankatu, sen varrella oli autoja, viime talvi kun oli niin luminen kuin oli, ni sitten siinä on autoja, sitten on Kustaankadun kyltti ja sit koirat on kussu niihin auton renkaisiin. Ja se oli mun projekti, mut mä en saanu, kertaakaan päässy siihen paikalle sellasilla valoilla, et mä olisin saanu sen kuvan. Eli siinä oli ihan selvä, mä tiesin et tosta mä saan tällasen jutun, et se menee ihan, sanotaan läpi varmasti.

Muutamilla haastatelluista kuvauskohteiden etsiminen on melko suunniteltua. Esimerkiksi yksi haastateltu tekee 3-4 kertaa kuukaudessa pyörällään 80 kilometrin lenkin vakiopaikkoihin, joista hän uskoo nappaavansa kiinnostavia kuvia. Liikenne on myös tärkeä aihe. Kolme haastateltua autolla päivisin paljon liikkuvaa kuvaa erityisesti onnettomuustilanteita yms. Seuraavassa kolme kuvausta siitä, millaisia tilanteita pyritään kuvaamaan.

V: Sinne mä lähetän ehkä lähinnä tapahtumapainotteisesti jos on jotain tapahtumii, tai sit jos näkee et on jotain tapahtunu, joku vaikka bussikolari tai vastaava tällanen tulis vastaan niin siitä laittaisin. Ja sitte myös, jos tulee joku sellanen hauska kuvatilanne esimerkiks, no vaikka just jotain, tuol ku oli esimerkiks siel Senaatintoril ne karhut ni esimerkiks sellasest, mä en laittanu siitä ku mä en ollu nähny

niit silloin vielä mutta siis ton tyylisistä jutuist kans. Et jos on jotain tollast kivaa taidetta tai muuta niin, sellasia myös.

--

V: No joo, mä kuvaan sellasia juttuja, joilla mä dokumentoin jotakin asioita. Se on yks, ja sitten on toinen on se, että siinä vaan löytyy, hyviä kuvakulmia, tulee hyviä asetelmia, kun saa hyvää kuvaa, eli ne on ne tekijät.

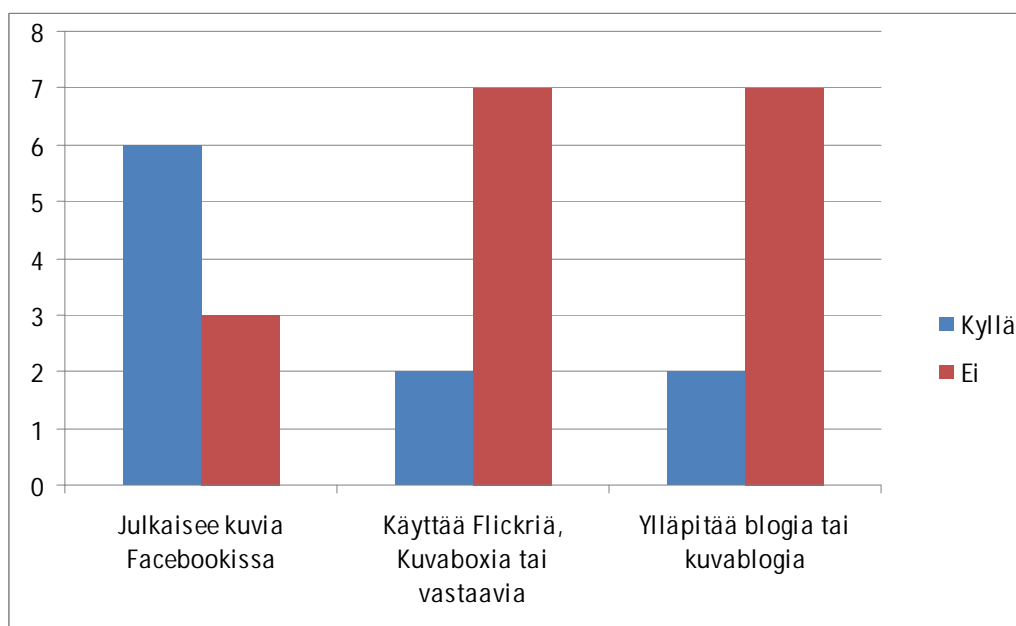
--

V: No jos näkyy kaupungil jotain sellast vähänkin epänormaali ni kyllähän mä sit kuvan otan, ja sit jos se on tarpeeks epänormaali ni sit mä lähetän sen sinne Varttiin.

E: Mikä on epänormaali?

V: Kaikenlaisii sattumuksii vaik, kun bussipysäkin lasit rikottu tai jotain, just sellast (-) [04:08]05.

2.4. Kuvat ja sosiaalisen median palvelut, FB, Flickr yms.

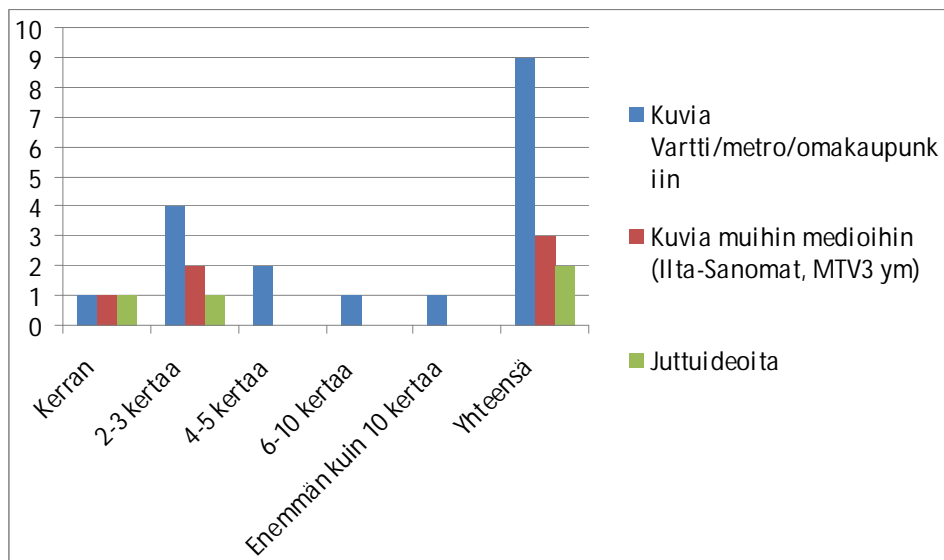

Kuvio 8. Kuvien julkaiseminen ja kuvapalveluiden käyttö (n=9).

Haastatelluista suurin osa julkaisee kuviaan Facebookissa. Sen sijaan Flickrin kaltaisia kuvapalveluita tai blogeja käytetään harvemmin kuvien julkaisemiseen. Kaksi haastateltua käyttää sekä kuvapalveluita että julkaisee kuvia blogeissaan.

Kuvaaminen ja kuvien lähettäminen Varttiin/Metroon

2.4. Miten usein olet lähettänyt viimeisen puolen vuoden aikana

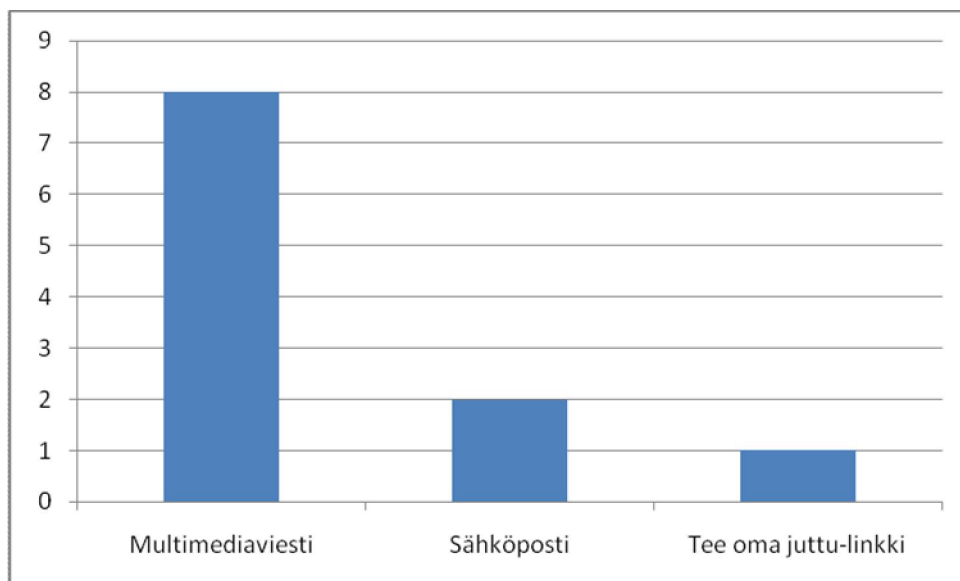

Kuvio 9. Eri medioihin lähetettyjen kuvien ja juttuideoiden määrä viimeisen puolen vuoden aikana. N=9.

Haastateltavat jakautuvat suhteellisen tasaisesti kuvien lähettämisen määrän suhteen. 2-3 kertaa lähettäneitä oli eniten. Suosituin lähettämiskohde on Vartti/Metro/Omakaupunki.fi, mikä selittyy osaltaan haastateltavien valintatavasta. Kuvat painottuvat lähetettävässä materiaalissa. Juttuideoita on lähettänyt vain kaksi haastateltua.

2.5. Millä tavalla lähetät kuvamateriaalin Varttiin/Metroon/Omakaupunki.fi:iin.

Kuvat lähetetään pääsääntöisesti multimediaviesteinä.

Kuvio 10. Miten kuvat lähetetään Sanoma Kaupunkilehtiin. N=9

2.6. Miten tulit aloittaneeksi kuvien lähettämisen

Useimmat haastatellut ovat saaneet idean katsellessaan yleisön lähettämistä kuvista Vartin tai Metron paperiversioista. Jotkut omaksuivat idean jo Uutislehti Sadan sivuilta.

V: Mä tarkkailin pitkään niitä Sadan kuvia, kun tästä Sata-lehden etusivulla, mä katoin et onpas huonosti kuvattuja, ni sit mulla tuli semmoinen mieli, että minä näytän miten otetaan kännykällä kertaotoksella semmoinen kuva et se on hieno. Hyvin aseteltu ja et se on ajankohtainen ja se on silloin, se on ihan puhdas syy, kun mä katoin miten voi joku kuvata noin huonosti. Rajata siis. Mä kattelin pitkään niitä, mä aina katon miten se kuva, miten se on aseteltu, miten se on laitettu siihen.

V: No se oli silleen et se oli just tossa, loman lopussa ja oli nää koulut alko elokuus silloin 18. vai mikä päivä se alko. Ja, me tultiin tuolt (Mukkulan) uimahallist just vähä aikasempaan ja sit siel oli se semmoinen kiva liikennemerkki, mikä mua pisti silmään. Ja mä aattelin että just koulujen alla et ton mä lähetän. Ku mä olin lukenu Vartista niitä ja, sit mä äkkiä kaivoin jostain ton, Vartti-lehen esille et ohjeet et miten mä sen lähetän sinne.

V: Mä muistan hyvin kun mä lähetin sen ekan kuvan, minkä julkastiin, kun meidän koulun vessassa sytty tulipalo, niin mä otin siit sit kuvan, kun siel oli kaikki ne palomiehet ja nää ni sit se julkastiin. Sen muistan. Tuli 50 euroo, en mä tiää, se oli aika jännä tilanne, kun otti sen kuvan sielt, ja sit se (--) [07:46]. En mä ees odottanu et se julkastas tai mitään, sit mä sain tietää et se oli julkastu niin kyl se ihan mukavalta tuntu.

H: Eli se oli siin paperilehdessä vai?

V: Joo.

H: Kirjotettiin sinne sitten semmoinen juttu ihan vai?

V: Kyllä siitä joku pieni juttu kirjotettiin.

Erään haastateltavan kohdalla päätyminen (ilmeisesti onnettomuustilanteessa) kuva-aiheeksi Vartin tai Metron sivuille johti myös oman kuvaustoiminnan aloittamiseen.

E: Miten sä jouduit sitten kuvan aiheeksi?

V: Siihen mä en halua kommentoida sen suuremmin.

E: Mutta se oli semmoinen piste tai tapahtuma, joka sitten..?

V: Sanotaan näin.

E: ..sai sut innostumaan?

V: Sanotaanko näin, että kun sinulle on käyny joku pieni onnettomuus ja joku revittää siitä rahaa jonkun palkkion ja pitää olla heti, sen sijaan et tekis oikeesti jotain, täyttäis kansalaisvelvollisuutensa ja olis muutenkin vähän tämmöstä oman järjen käyttöä, et haetaan sitä sensaatiota ja jotain pientä naurettavaa rahallista korvausta, niin sen jälkeen ajatteli, että no kun muut toimivat niin niin toimitaan itsekin niin.

Paperilehden merkitystä kasvattaa se, että muiden ottamia kuvia voi seurata ja arvioida esimerkiksi työmatkojen aikana. Vain yksi pääkaupunkiseudulla työskentelevä mutta Tampereella asuva haastateltu ilmoitti seuraavansa kuvia pääasiassa Vartti.fi tai Omakaupunki.fi. -sivujen kautta. Muut kertoivat saaneensa idean kuvien lähettämiseen nimenomaan paperilehdistä.

2.7. Kerro Varttiin/Metroon lähettämistäsi kuvista ja kuvaamistilanteista. Esimerkiksi sitä, mitä kuvasit, missä, miksi?

Kuva-aiheita voi poimia omasta työstä ja pihapiiristä:

V: No toinen oli semmonen et mä yhtenä aamuna menin mä oon ensimmäisenä aina siel meidän puistossa ku mä (-- lapsia --) siinä puol yheksän jälkeen. Joku oli edellisenä iltana tehny hiekkalaatikolle hienon kaupungin siel oli kaikki, linnoja ja sit siel oli leluja löytyny puistost lapioita ja ne oli kaikki laitettu sinne koristeeks ja se oli niin hieno näky että, mä aattelin et mä otan tost kuvan ennenku lapset tulee ja sit se sotkeutuu. Ja lähetin senki ja, seki meni heti. Ja sit yks oli semmonen et meidän, naapuripihassa oli, puuhun nostettu pyörä etupyörästä sinne niinku parkkiin tavallaan. Siin ei ollu lukkoa niin se oli sinne nostettu ettei ainakaan kukaan ota sitä ja lähe ajeleen. Ne on ne kuvat mitkä mä oon lähettäny.

Joittenkin kohdalla oma kansalaistoiminta voi yhdistyä kuvaamiseen. Mielenosoitukseen osallistuva lähettää kuvan tapahtumapaikalta Metroon tai Vartiin.

V: Joo. Viimeks mä pistin itte asias eilen mikä julkastiin just tänään lehes, oli Sosiaalikeskus Sataman puolesta ku oli se mielenosotus, kun nuorisovaltuusto päätti et saako Sosiaalikeskus Satama ja, se romanileiri siin pihal et saako ne jäädä niin mä olin siin mielenosotuksessa Sataman puolesta, niin mä otin siit kuvan kans ja, sit mulle soitettiin sieltä ja mä kerroin vähän mitä siel oli tapahtunu ja, millanen tunnelma. Ja sit mul on kans ollu esim. sellast ku, just siel Rekolan asemalla, ni..

K: Soittiks ne Vartista sulle?

V: Omakaupunki.fi.

K: Omakaupunki.fi joo.

V: Tai siis ihan Sanoma Magazines se esitteli mutta puhu et Omakaupunki.fi tekee jutun. Niin niin, sitte, niin siel Rekolan asemalla oli kerran esimerkiks sellanen että joku oli pistäny oranssilla teipillä ympäröiny sellaset porraskaiteet siitä, sillee et ihan sen kaiteen ympärille ettei se haittaa kulkuu eikä mitään, niin oli pyörittäny ne kaiteet ihan täyteen. Mun mielest se oli niin hauska idea ja piristävä niin, sit mä lähetin siitä kans kuvan. Sekin taidettiin julkasta joo.

K: Kuin paljon sä etukäteen oot suunnitellu näitä, et sä kuvaat jotain? Vai onks ne semmosia et ne sattuu kohdalle ja sä lähetät?

V: Aika pitkälti ne on yleensä et ne sattuu kohalle.

K: Mut sinne miekkariin sä menit kuitenkin?

V: Joo, siis sinne mä menin ihan muutenkin, et se ei ollu se, mä en menny sinne vaan kuvaamaan mut sit siin tuli samal mieleen et tästhän sais varmaan hyvän kuvankin samalla.

K: Kuin pian ne soitti sulle sielt Vartista, tai sielt Omakaupungista sitte ku sä..? Olikä viel paikan päällä vai?

V: Olin joo paikan päällä. Se tuli ihan varmaan parin minuutin sisäl se puhelu et mä en vaan huomannu aluks ku se tuli, en kuullu puhelinta mut soitin sit takas. Mut siis tosi pian se tuli.

--

Joskus kuva-idea syntyy silmänräpäyksessä ilman suunnittelua:

V: Ensimmäinen kuvaus mulla on SM-hiihdosta Vantaalta yleisön joukosta, kun siellä oli, mä istun siellä katsomossa ja sit mä katon et ei, ihan ku ukonilma tulis ja oli hirveen musta taivas ja hiihtäjät hiihtää, vettä melkeen sataa päälle, ja sit mä yritin kuvata niin, että ketään ihmisiä ei tunnisteta, siis sillee, että sen voi julkasta, siis sillee et ketä kattoo, et vähän takaapäin ja sit et se ukonilmapiiri tuli sielt takaa näkyviin ja vaikkei se ollu ukonilma mut hyvin se näytti siltä. Se oli ensimmäinen kuva mikä mulla oli, sit sinne, (-) [14:28] etusivulle, kun se oli ajankohtanen. Sit viikkoo aikasemmin mä olin kuvannu kun ei ollu lunta yhtään, ja sitten Hakunilassa tykitti lunta siihen, ni se pääs sit, että sillan ei ollu lunta, mut sit tulikin vähän ajan päästä.

E: Tuli vähän enemmänkin sitten.

V: Niin.

H: Onks ne sillee et ne on ollu, et ne on sattunu sun kohdalle ikään kuin ne semmoset hetket, jotka sä oot kuvannu, vai ooksä miettiny etukäteen?

V: En, vaan se tuli, sillon kun, mä oon, se on niinku salama kirkkaalta taivaalta kun katot et tos on hyvä, siinä ei ooo mitään suunnitelmallisuutta.

Kokenut kuvaaja suunnittelee kuvan komposition tarkkaan jo ottohetkellä:

V: Mut sit viimeks oli tällanen jutska, mä olin töihin lähdössä, oli satanu voimakkaasti ja Mustapuro tulvii Rakettipuistoon, se on semmonen paikka, missä on presidentin tällanen siirtolapuutarhamökki suurin piirtein toisella puolella ja..

E: Onks se Marjaniemessä?

V: Joo, se on Marjaniemen siirtolapuutarha. Ja mä tulin siihen paikalle, mä katoin et voi hitsi vie, siinä on vielä kahlaaja siellä puiston puolella, mä katoin et tossahan on, toihan on ihan kivan näkönen, ja sitten lähin hakemaan siitä, otin jonkun kuus, seitsemän otosta. Ja mä tiesin et tää on sellanen homma, et tää on ympäristöaihe, ne vetää, ja sit mä katoin et kuva on tällanen, mä oon, jo niin vanha, et mä en kunnolla nää sitä näyttöö, et kuinka tarkka ja kuinka hyvä se kuva on. Ja sit vaan kattelin et okei, siinä on voimakas etuala, sit siellä on sitä vettä, sitä näkyy sillä tavalla et sitä on oikeen tosi reippaasti tulvinu puistoon ja sitten on ne mökit siellä. Sit mä lähetin, ja sit vaimo oli nähny sit sen seuraavana päivänä lehdessä hän sano et juu, kukahan tostakin, kukahan tostakin on rahat saanu, tommosen kuvan on lähettäny, se ei ollu hänen mielestään mitään. Mä tunnustin.

2.8. Haasteet tai vaikeudet, joita on koettu kuvien lähettämisen kanssa? Millaisia parannuksia toivoisit?

Kuvamateriaalin lähettämässä mms-muodossa ei ole ollut ongelmia, sen sijaan nettisivujen kautta lähettämässä on koettu ongelmia. Näistä ongelmista lisää IHTE:n osuudessa.

Erään haastatellun mielestä multimediaviestien maksuttomiksi muuttaminen voisi innostaa lähettämään lisää kuvia.

E: Sulle on okei, et sun kuvan tekijänoikeudet siirtyy sitten Sanomille, jos ne julkasee sen?

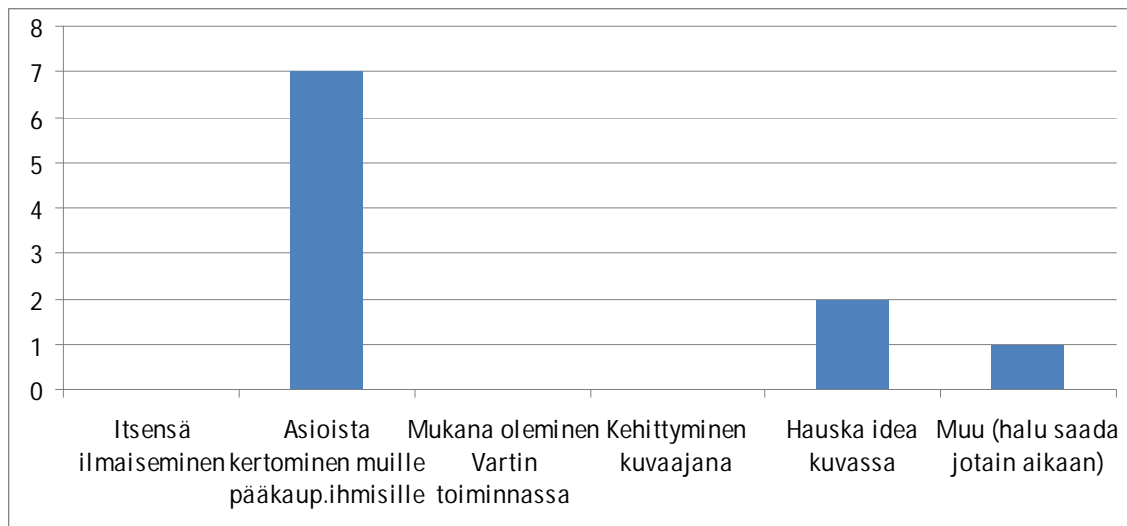
V: Niin no joo, sillon siel liitetään mun nimi aina kun se on mun kuva julkastu ja se on ainoa, että jos toi palvelu ois maksuton, multimediaviestin lähettäminen, niin tietenkun sillon varmaan moni muu lähettäis vielä enemmän sitä materiaalia kun että sitä maksaa.

3. Motiivit kuvien ja muun materiaalin lähettämiseen

3.1. Mikä seuraavista syistä kuvaa parhaiten omia motiivejasi lähettää kuvia Varttiin?

Kuvien lähettämisen syitä etsittiin kahden kysymyksen avulla. Ensimmäisessä annettiin vaihtoehtoja ja pyydettiin valitsemaan niistä yksi tai kaksi parhaiten sopivaa. Näitä vaihtoehtoja olivat itsensä ilmaiseminen, asioista kertominen muille pääkaupunkiseudun

ihmisille, mukana oleminen Vartin toiminnassa, kehittyminen kuvaajana tai hauska idea kuvassa. Annettujen vaihtoehtojen lisäksi annettiin mahdollisuus nimetä joku muu syy, jos ei yksikään esitetystä kuvannut lainkaan haastateltavan motiiveja.

Kuvio 11. Kuvien lähettämisen syyt ennalta valituista vaihtoehdoista. N=10.

Useimmin mainittiin halu kertoa asioita ja jakaa kuvia muiden pääkaupunkiseudun ihmisten kanssa.

Myös tiedon jakaminen muille on tärkeä motivaattori monille kuvaajille. Myös palkkio nousee esiin lähes jokaisessa vastauksessa, vaikka se ei olekaan ainoa taikka edes välttämättä suurin syy kuvaamiseen.

V: No siis lähinnä ne kaks motivaatioo on, no siin on tavallaan just ne kolme mitkä siin on, lähinnä et vaikee valita yhtä mut siis se on, just se että jos on nähny jotain tollasta joka on piristäny omaa päivää niin se on kiva jakaa, sit tietysti uutiset on muutenkin aina paljon havainnollistavampii kuvien kanssa ni jos näkee jotain tapahtuneen niin siitä taas halua sen kuvankin sinne, koska kyl itekin tykkää lukee sillee juttuja. Sit on tietysti se palkkio koska onhan aina rahalle käyttöä, tai leffalipuulle.

V: Ensiks se on se, että mä haluan, et mä oon nähny jotain mielenkiintosta mun silmin katsottuna ja mä haluan, että laitan sen sen takia, että joku muukin tajuu sen, mitä mä oon nähny, ja sitten se julkastaan, se on se kiitos, mut se palkkio on se mun mielest myös mulle tärkeä, koska rahassa yleensä mitataan onko se kuva hyvä vai ei, et siis sillee.... Sit on, mikä siinä on se, itseilmaseminen, se on varmaan se, mä oon hirveen taiteellinen, suunnittelen alan vaihtookin parhaillaan, et mä, mä ajattelin mennä johonkin käsityö, taideteollisen puolen koulutukseen, vähän rupee tympii tämä paperin pyörittely.

V: Ehkä se toinen vaihtoehto, et saa sen tiedon leviämään, ei niinkään noin valokuvauksellisesti mitään suuria läjäyksiä oo, et enemmän reportaasityyppisesti.

V: Sanotaan tietenkin tavallaan se, että asioista kertominen laajemmin, niiden dokumentointi, kun tapahtuu jotain tämmöstä äkkinäistä, odottamatonta onnettomuuden muodossa esimerkiksi. Ja tietenkin osittain mulla on tää filosofia nyt ollu, liittyen siihen palkkioon että.. Että sitäkin on ollu metsästämissä.

Kuvan julkaiseminen lehdessä palkitsee monia jo sinänsä. Oman kuvan näkemisellä painettuna ja nimellä varustettuna on paljon merkitystä, se on merkki kuvan hyvästä laadusta ja saatu palkkio vielä korostaa saatua tunnustusta. Kuvia vertaillaan paitsi muiden amatöörien kuviin myös ammattilaisten ottamiin.

H: Miltä se sit tuntu kun se kuva julkastiin?

V: Se on kivaa, koska sit sä voit, mä voin, et joku on tajunnu sen mitä mä oon halunnu kertoa, se on idea siinä ja se, että (-) [12:54] kovaa tyydytystä tuli siitä kun mä katoin Helsingin Sanomien kuvaa ja miten se oli kuvannu, kun mun mielestä mulla oli ideaa paljon paremmin kuin kuvata suoraan jonon päästä sivusta päin. Niin. Sit mä oon vaan kerran, mut must tuntu kun mä kattelin muitten kuvia.

H: Tuntu niinku ylpeältä?

V: Tavallaan, se on varmaan enempi se, enempi se on se, et se joku on nähny sen mitä mä oon halunnu näyttää, huomannu sen.

3.2. Mikä avustamisessa on ollut parasta/hauskinta/hyödyllisintä

Omien kuvien saaminen muiden nähtäville on monille kaikkein suurin palkinto, vaikka rahapalkkioillakin on oma tärkeä merkityksensä. Myös Vartin avustamisen täydellinen pakottomuus ja helppous viehättää. Vahingonilollakin saattaa olla sijansa kuvien ottamisen ja lähettämisen motivoijana.

V: Niin se että toisetki pääsee nauttiin siitä jos se on musta ollu hyvä ja hauska kuva. Hyvä tai hauska että siin muutki näkee sen.

V: No, kai se on tavallaan just vähän ne jutut mitä siin motivaatiohommakin sanottiin, eli siit saa sitä rahaa, sit siit saa jaettu just tollasii hauskoii asioita mitä näkee. Se on ain kiva ku näkee vaik jotain hauskoja eläinkuvii välis mitä julkastaan tai tollasta, niist tulee hyvä mieli ja aina piristystä aamuun. Et oikeestaan tollaset.

V: No oikeestaan et se, semmonen pakottomuus, täydellinen anarkia ja vapaaehtoisuus. Siinä ei oo mitään odotuksia, et mä katon et tossa on juttu, niin mä vaan tarjoon, se on niin helppoa, yksinkertasta, mutkatonta.

--

V: Varmaan palkkio on ollu, hyödyllisintä ainakin.

E: Niin ja toinen mikä oli, sä sanoit jo että sit kun sen näkee sen oman kuvan.

V: Niin.

V: Niin, no ehkä se on, en mä tiedä onks siitä niin hyötyä, mutta ehkäpä se toteuttaa sit itteensä, valokuvaan kummiskin harrastuksena, ni, puoliammattilaisena, ni ehkä osittain sitäkin et saa sen oman kuvan jonnekin näkyviin, osittain silläkin on merkityksensä?

E: Niin, se on aika monelle se, et näkee sen oman kuvansa siellä, tavallaan lehdessä, ni se on jo aika iso palkinto.

V: Niin, tai on.

V: Hyödyllisintä.. rahallinen korvaus. Hauskinta.. Ehkä siinä on sitten kokenu joskus satunnaisesti jotain pientä vahingoniloakin, mutta sen mä uskon, että aika moni näistä kuvia lähettäneistä on, vaikka ei välttämättä myönnä sitä niin, ihminen on siitä yksinkertanen eläin loppujen lopuks että, vahingonilo kuuluu näihin monelle, hyvin monelle, näihin päivittäisiin ilonaiheisiin, vaikka se ei välttämättä [naurahtaen] kovin ystävällistä ole. Sitten kun sen vielä dokumentoi jollain kuvalla. Mä olen itsekin sen kohteeksi joutunu, että mä tiedän, että ei se kovin kaksista ole.

3.3. Onko Vartin tai Metron toiminnassa jotakin sinua askarruttavaa tai negatiivista, esimerkiksi yksityisyyteen tai tekijänoikeuksiin liittyen?

Kuvien julkaiseminen on useimmille suhteellisen ongelmaton ja iloinen asia:

V: No ei mun mielestä koska, tää nyt on jokasen vapaaehtosta haluuks laittaa kuvan niin, siin ainakaan mitään negatiivista nää.

V: Mä oon sitä mieltä, että ei mun kuville, niistä ei oo mitään hyötyä jos mä pidän niitä omassa tietokoneessa tai omassa kansiossa, mieluummin mä jaan sen vaikka ilmaseks, puoli-ilmaseks muualle, et joku muukin näkee sen, mitä iloo siitä on kuvata jos ei kukaan niinku nää sinne, ei siitä oo mitään iloo.

Tekijänoikeuksien siirtyminen Sanoma Kaupunkilehdille ei yleensä ole ongelma, sillä tapahtumakuvissa on harvemmin pysyviä arvoja. Jos kuva on valokuvataiteellisessa mielessä arvokas, sitä ei välttämättä lähetetä Vartiin tai Omakaupunki.fi:n.

K: Onks siinä jotain tommosta arveluttavaa tai askarruttavaa siinä hommassa? Esimerkiks yksityisyyteen tai tekijänoikeuksiin liittyen?

V: Hmm.. Emmä nyt tiedä sanoisiksmä niinkään koska emmä nyt tiedä tarviinksmä välttämät niin ankarasti tekijänoikeuksii johonkin mun just tollaseen, minkä mä otan jonkun tapahtumakuvan tai tällasen. Et en mä ehkä lähettäis sellasii jos mä kuvaisin järkkäril just jotain tosi hienoi maisemakuvii tai tällasii niin emmä niit ehkä lähettäis yhtään minnekään, koska mä haluan pitää ne tavallaan itellä ne oikeudet kaikki siihen. Mut ei ne tällasis mitä yleensä lähetetään niin ei siit nyt oikeestaan ongelmaa mul oo.

Monet haastateltavat ovat tietoisia yksilönsuojasta ja haluavat välttää yksittäisten ihmisten nostamista esiin tarpeettomasti.

V: Joo, (-- ei) [19:53], mut mä oon ainaki siit lähteny et mä en semmosta, kuvaa, kyllä oo ajatellukaan laittaa missä tunnistetaan joku ihminen esimerkiks.

K: Miten sä suhtaudut muiden ihmisten kuvaamiseen julkisissa tilaisuuksissa? Paljon sä kiinnität siihen huomiota että ketä siinä kuvassa on? Julkisella paikalla tietysti saa kuvata mutta, se ei oo aina välttämättä kuitenkaan ihan hel-, tai eettisesti, elikkä jos esimerkiks makaa kännissä jossain..?

V: Niin, no mä yritän ainakin ite kuvatessa kattoo aina silleen et, ottaa sellasen kuvakulman ettei siin oo ketään sillee suoraan tunnistettavis tai pääasia siin on et kysyy luvan sit tai jotain jos haluu sen selkeesti siihen kuvaan. Mut yleensä sellasii vähän, mä en nyt osaa sanoo oikeeta sanaa mut sellasii et se näyttää, vähän niin ku sen kokonaisuuden näyttäis siitä tilanteesta.

E: No onks siinä jotain askarruttavaa tai negatiivista, esimerkiksi yksityisyyteen tai tekijänoikeuksiin liittyen?

V: No en koe, en koe, sitä, tietenkkin se, että kun on niin pitkään tehny, niin nää asiat on ittellä hanskassa, etten mä lähde tekemään sellasia. Ja tietenkkin sitten jos ajatellaan että, ruvetaan menemään tällasen tirkistelyn puolelle, muuta, ni sittenhän me ollaan tällasella alueella, mihin mä en ketään kannusta.

Toisaalta kaikille ei vielä ole selvinnyt yksityisyyden suojaamisen merkitys.

E: Entäs onks jotain semmosta, mikä on tuntunu jollain tavalla ongelmalliselta, tai et oot sä miettiny tämmösiä asioita, kuin että niiden kuvi, jos sä otat kuvan jostain ihmisistä, niin pitääks sun ottaa, kysyy niiltä lupa siihen tai tämmösiä?

V: No ei oo tullu koskaan ajateltua tuotakaan puolta asiasta .

Yksi haastatelluista pohti myös kuvien ottamisen oikeutusta ja Vartin edustaman kansalaisjournalismin tasoa.

V: Ja sekin mikä oikeastaan tän ilmiön, sehän on jo useamman vuoden kestäny, että se kynnys ottaa se kuva miettimättä, et onks täs jotain eettistä ongelmaa, ottaa sen puhelimen esille, kuva ja se menee. Täähän on koskenu journalismia laajemminkin, että eihän se oo, mut tämmöset tietenkkin, tällästä kansalaisjournalismia ja vielä sensaatiohakuista sellaista, mitä nää tietyt kaupunkilehdet harrastaa niin, kynnys on niin matala että.. Tietenkkin sit kun itsekin liikkuu tuolla paljon niin, sit on itselläkin ollu kynnys matala, sen jälkeen kun mä oon luopunu siitä periaatteestani, että en tee niin, koska en halua et itsellenikään tehdään, mutta kun mulle on tehty niin niin, no, tehdään nyt sitten, että kuvataan muiden epäonnea.

4. Juttujen lähettäminen, osallistuminen tietojen hankkimiseen, juttujen tekemiseen

4.1. Kuinka usein olet lähettänyt juttuja Varttiin tai Omakaupunki.fi:in?

Kaksi haastateltavista kertoi lähettäneensä juttuja tai juttuaiheita Varttiin. Näistä kahdesta toimittajana työskentelevä haastateltava kertoo lähettävänsä perusfaktat, joista jutun voi rakentaa. Hän ei siis halua lähettää valmiita juttuja. Toinen haastateltu oli lähettänyt juttuaiheita.

E: Okei, nyt mennään sit näihin juttujen tekemiseen, sä mainitsit et sä oot lähettäny jotain juttuja tonne kuvien kanssa, niinku tekstejä, eiks ni?

V: Joo.

E: Kuinka usein sä oot lähettäny niitä?

V: Niitä on tullu, jos arvioidaan niin mä oon hyvin säästeliäs, koska sen pitää olla ihan oikeesti siellä, kun mä nään, et se, niin vois ajatella et ehkä, niitä vois tulla semmonen, sanotaan kolmesta viiteen kertaan vuodesta, ei enempää.

V: Ne on hyvin luurankomaisia, jossa on nää faktat ja pointit, eli niiden, kun sellasen lyö toimittajalle kouraan, niin siitähän syntyy juttu.

E: Mut sä et oo ite kirjottanu sitten?

V: En, en mä niitä.

E: Sä et oo kirjottanu?

V: En. En sillä tavalla, koska mä taas sen, töissä saan kirjottaa itteasias aika paljon (-) [11:59] nettiin.

E: Mut sä annat siis siinä kuvan mukana ne, perusfaktat, mistä voi tehdä jutun?

V: Joo. Perusfaktat, ja meillä on tavallaan se, et mikä se tilanne siinä on.

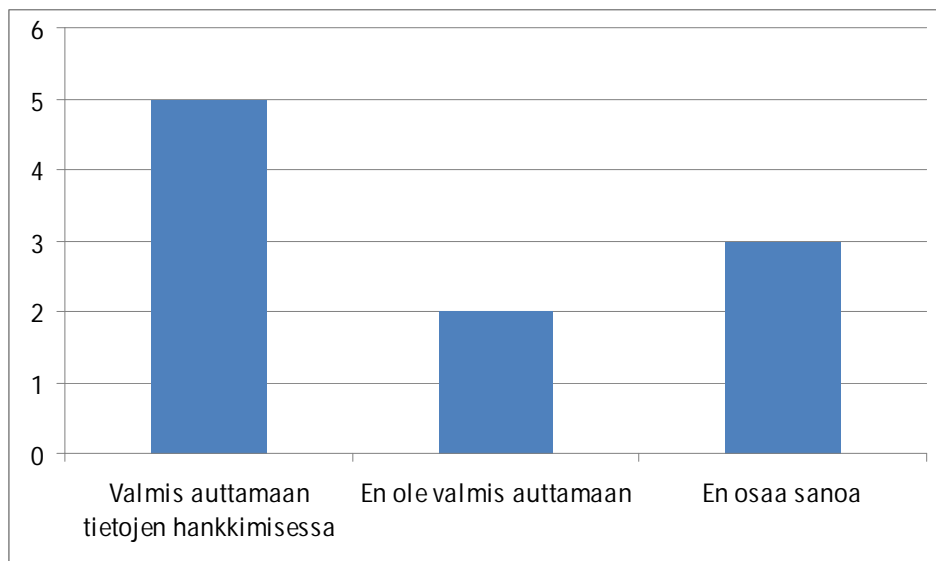
H: Mitkä ne on ne perusfaktat, onks niissä joku runko?

V: No onhan se, just niinku mitä missä milloin. (..) Niin. Se on se ihan basicrunko ja se toimii hyvin, koska sit siinä tulee niin paljon viitteitä jo, jos haluaa jatkaa eteenpäin, sieltä löytää. Et mä oon, jos siellä on joku instanssi mukana niin mä olen laittanut sitten jo sen instanssin näkyviin. Esimerkiks pelastuslaitos oli jossakin tekemässä jotakin, tai sitten Gasumin äijät hiippaili talon nurkilla kun niillä oli taas putkissa vuotoja.

4.2. Onko juttujasi julkaistu ja minkälaisissa julkaisuissa?

Jo mainittua toimittajaa lukuun ottamatta vain yksi haastateltu kertoo kirjoittaneensa muutaman uutisjutun nettiblogeihin. Yksi ilmoittaa kirjottavansa paljon keskustelupalstoille.

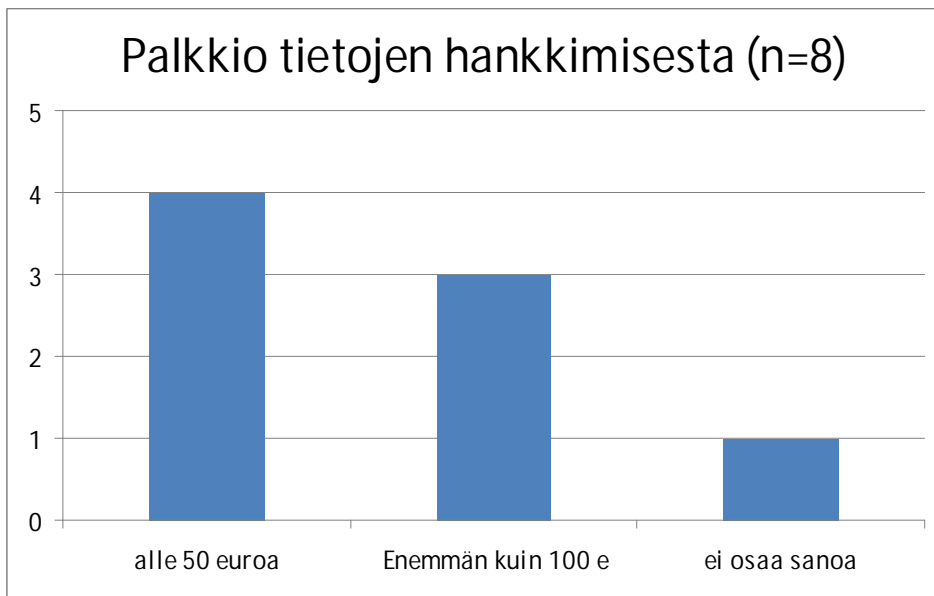
4.3. Olisitko valmis auttamaan toimitusta tietojen hankkimisessa esimerkiksi oman alueesi paikallisista tapahtumista tai asioista?

Kuvio 12. Valmius auttaa toimitusta tietojen hankkimisessa. N=10.

Tietojen hankkimiseen toimituksen pyynnöstä suhtauduttiin hieman varauksellisemmin kuin kuvien lähettämiseen. Silti puolet vastanneista (5 kpl) oli valmis hankkimaan tietoja toimituksen pyynnöstä esimerkiksi oman asuinalueensa asioista. Kaksi vastaajaa kieltäytyi tällaisesta yhteistyöstä ja kolme ei osannut sanoa kantaansa. Ne, jotka olivat valmiita tällaiseen yhteistyöhön edellyttivät palkkiota, jonka suuruus vaihteli elokuvalipuista sataan euroon. Palkkion suuruus riippui tehdyn työn määrästä.

4.4. Pitäisikö tietojen hankkimisesta maksaa palkkio? Mikä olisi sopiva summa tai korvaus lyhyen uutisjutun palkkioksi?

Kuvio 13. Mikä olisi sopiva summa palkkioksi tietojen hankkimisesta? N=8.

Osa haastatelluista vierasti ajatusta kiinteämmästä avustajasuhteesta.

V: Siis mihinkään "töihin" en voi alkaa millekään lehdelle, en kuvaajaksi tai jutuntekijäksi. Eli kuvailen omaksi iloksi ja satunnaisesti lähettelen kuvia tai voin kuvan näkymää jotenkin selittääkin. Ja tulkoot siitä sitten palkkio tai ei, niin se on sitten lehden asia päättää ja tulee ikään kuin yllätyksenä.

Kolme haastateltavaa edellytti vähintään sadan euron palkkiota tietojen hankkimisessa, koska katsoivat tiedonhankinnan merkitsevän enemmän työtä kuin pelkkä kuvien lähettäminen.

E: No jos tämmöstä tiedonhankkimista joutus tekemään, niin pitäiskö siitä sun mielestä maksaa palkkiota?

V: Mielellään.

E: Minkälainen voisi olla se?

V: Joko rahallinen tai joku hyödyke. Kamera esimerkiksi tai joku tällanen.

E: Onks sun mielestä joku sopiva summa tommosesta?

V: Muutamia sataasia.

E: Olisiks sä valmis tällaseen esimerkiksi tietojen hankkimiseen joistain asioista?

V: Kyllä, sillä ehdolla, miten se korvataan ja miten ne tiedot käytetään. Et jos se on jotain hyvin lööppihakuista, vielä lööppihakuisempaa mitä nyt tää palvelu on niin, sehän ois ihan siitä kiinni että, miten niitä tietoja käytetään ja mikä se porkkana siinä on.

E: Pitäiskö sun mielestä tämmöisistä tehtävistä sinulle maksaa palkkio ja onks sulla mielessä, minkälaista, kuinka iso, tai mikä olis sopiva summa?

V: Sanotaanko näin että, nytkin mitä on maksettu Metron etusivukuvasta sata euroa, sit siitä kun tekee sivutuloverokortilla niin, puhutaan ihan naurettavan halvasta etusivukuvasta, kun puhutaan normaalisti jostain etusivun kuvasta, on kuitenkin useamman sadan euron, ihan normaalissa printtimediassa, puhutaan aika arvokkaista kuvista. Toki kyseessä on ilmaisjakelulehti ja kynnyks päästä etusivullehan on aika matala, ja sit tietenkin kun siellä on ollu näitä hassuja, että palkitaan kuva leffalipuilla, joka on melkein verotuksen kannalta halvempaa niin, kun ottaa, se vaivannäkö, et täytyy toimittaa sivutuloverokortti ja sit vielä verotetaan siitä palkkiosta niin, kyllähän se, sen palkkion tulee olla

sellanen, et siitä vielä jotain jää. Eli kyllä nyt ainakin se sata euroa. Mutta kyse on siitä, kuinka suuri vaivannäkö siihen vaaditaan.

5. Suhde kuvakoulutukseen, uusia ideoita Vartin tai Omakaupunki.fi:n kehittämiseksi?

Monet Aalto-yliopiston kyselyyn vastanneet toivoivat tiiviimpää yhteistyötä toimituksen ja kuvaajien kesken sekä koulutusta mm. kuvaamisessa.

Haastatteluissa ei kovin suurta tarvetta kuvauskoulutukselle noussut esiin.

5.1. Onko sinulla toiveita ja ideoita tilaisuuksien järjestämisestä tai opetuksen sisällöstä

Kuvakoulutusta katsoivat tarvitsevansa suhteellisen harvat haastatellut. Osa katsoi, että eivät kuvaa niin tosissaan, että varsinaiseen koulutukseen olisi syytä.

Joku ihan hömppä kahvittelu voisi olla kuvia lähettäneille tms., mutta en ehdi enkä välitä mistään organisoidusta toiminnasta, vaan haluan tuon kuvaamisen pitää ihan vapaaajan hömppänä.

Pidemmälle ehtineet kuvaajat puolestaan osaavat jo niin paljon, että muutaman illan koulutukset eivät anna heille mitään uutta. Muutama opinhaluinen kuitenkin löytyi.

E: Yleensä siis että ku valokuvaamisesta, tietysti siitähän saa nyt irti vaikka mitä että, jos haluaa sitä opiskella enemmän juuri tällaset, tilanteet ja ihmisten kuvaamiset ja valon käyttö kuvaamisessa ja kaikkee tämmönen?

V: No varmaan joku kameran käsittelykurssi tai jotain muut vastaavaa pitäisi olla. Et en mä ainakaan osaa ottaa, nyt huomioon aina kaikkii valoja et valoisuuksia ja muita tämmösiä ku mä kuvaan. Ne on vaan tuurii et tulee hyvii kuvia ku on hyvä kamera.

H: Osallistuisiksesä tällasille kursseille itse, kiinnostasko?

V: Joo jos se olisi, niinku mä sanoin että ajan puitteissa sopis niin sillon kyllä voisin osallistuakki.

5.2. Onko sinulla muita ideoita, miten Metron ja Vartin toimintaa pitäisi kehittää?

Tässä ehdotettiin muun muassa seuraavia vaihtoehtoja: Lisää palautetta ammattitoimittajilta ja kuvaajilta? Lisää palautetta vertaisryhmältä eli muilta kuvaajilta ja reporttereilta? Kuvaajille oma verkkogalleria? Muuta, mitä?

Yksi haastatelluista halusi ylipäättään lisää yleisön tekemiä juttuja Vartti-lehteen, Metroon ja Omakaupunki.fi:iin.

V: No mä just mietin tota että, mun mielest se vois olla tavallaan ehkä suuremmassaki osas just tällaset ite lähetetyt jutut näis myös Metrossa ja Vartissa, et vois tehdä kuka vaan juttuja ja jos ne on hyvii ni niitä voidaan julkasta. Mä en tiedä kuin paljon niitä ollaan yleensä julkastu tollee mutta, mun mielestä se on ihan kiva idea kyl.

E: No onko sulla muita ideoita, miten tota Metron tai Vartin toimintaa pitäisi kehittää, esimerkiksi pitäiskö saada palautetta toimitukselta, tai muilta kuvaajilta, tai esimerkiksi voisko..?

Eräs haastatelluista korosti ammattilaiskuvaajilta saadun palautteen merkitystä.

V: Joo, mä luulisin et varmasti, jos mä aattelen sitä ihan näin yleensä, niin se on hyvä saada palautetta, ja nimenomaan ammattikuvaajilta, ammattilaisilta. Et kyllähän se, jos ajatellaan siit ihan tällasta, sanotaan juttuja, niin se tietty sitä palautetta tulee, ja kun se on, niinku sanotaan ammatillisesti annettua, niin kyllähän se vie asioita eteenpäin, kehittää näitä (senttarin) ammattitaitoo. Ja kyllä mä uskon, varmaan sen motivaation kannaltakin, että se todellakin tuntee sellast paloo ja haluaa tehdä. Ja sit sieltä

sitä palautetta tulee, ja pystyy varsinkin jos sitten pystyy seuraamaan sitä omaa kehitystä, niin kyllähän ne vie kaikki eteenpäin.

Toinen haastateltu haluaisi tietää tarkemmin, minkälaisista asioista toimitus on kiinnostunut, mitkä ovat uutiskriteerit.

V: No ehkä, kuvaukseen liittyviä ja lähinnä siitä, mikä on se kyseistä lehteä, heidän mielenkiinto, mitkä on sellaisia media-arvoltaan sellaisia juttuja, mitkä heitä kiinnostaa.

Eräs haastatelluista painotti, että koulutusta ei pitäisi viedä verkkoon, vaan antaa todellisissa kuvaustilanteissa. Sama haastateltava haluaisi myös jonkinasteisia pysyvämpiä työsuhteita tai sopimuksia, joiden tekemisen jälkeen osallistuminen koulutukseenkin olisi mielekkäämpää.

E: Selvä. Tässä me ollaan tehty, tai ei oikeastaan me vaan Aalto-yliopiston tutkijat teki semmosen pienen kyselyn tässä jo aikasemmin, viime keväänä, jossa kävi ilmi, että jotkut ainakin näistä Vartin avustajista olis kiinnostuneita tekemään jollain tavalla tiiviimpää yhteistyötä toimituksen kesken. Ja muun muassa toivottiin tämmösiä kuvausta käsitteleviä iltatapahtumia tai verkko-opetusta valokuvaamisesta ja videokuvaamisesta niin, olisitsä kiinnostunu osallistumaan tämmösiin tilaisuuksiin?

V:07 Kyllä, mutta mä sen sanon, että verkko-opetuksena siitä ei oo oikeastaan mitään hyötyä, että valokuvaaminen ja videokuvaaminen ovat molemmat semmosia asioita et niitä täytyy ihan todellisissa kuvaustilanteissa harjotella. Ei niitä pysty, no sehän on tietenkkin laiskan miehen ratkasu, mutta ei siitä mitään todellista hyötyä synny. Tietenkin niillähän pitää olla, että ei mielellään ihan (-) [23:03], täytyy sanoa et kyllä monelle Vartin ja Metron kuvaajalle voisi tiettyjä ihan vaan valokuvauksen alkeita, et miten valitaan kuvan aihetta ja niin edelleen, voisi opettaa jo. Moni niistä kuvistahan on aika [rykäisee] tekeleitä. Tietenkin jos on paljon tasoeroa näiden kansalaistoimittajien välillä niin sithän siitä ei välttämättä itselle mitään iloa sellasesta oo, kurssituksesta. Mut tietenkin siinäkin täytyy joku porkkana olla, sillohan pitäis olla periaatteena joku, melkein itse lähtisin siihen, että joku osa-aikainen työsopimus, jos sovitaan joku tietty.. Et sillohan kannattais minun mielestä kansalaistoimittajuuden, ihan alkaa puhua työnkuvasta ja siitä, että joku siinä joku todellinen tehtävä. Toki, sehän on paljon helpompaa tälläsen, jotka satunnaisten palkkioiden perässä talkootyövoimaa tekee, sitä odotellessa että lähettelee kuvia omaan piikkiin. No, kyllähän se niin käy, mutta jos syvällisempää halutaan niin kyllähän se nyt vaatii jotain jo, ihan täytyy puhua virallisista työsuhteista siinä vaiheessa, mun mielestä. Ja sit joku todellinen porkkana siinä täytyy olla. En itse kyllä ainakaan siihen leffalippujen vuoksi osallistuis, että kyllä siinä täytyy jotain todellista ruveta olemaan. Ja jotain sit tietenkin, että ei se, että nyt on vain käyny semmosen, että jatkakaa vaan meidän pommittamista, et jos teillä olis nyt vähän parempia kuvia, kun teitä on pari iltaa kurssitettu.

E: Okei, eli siis sä toivoisit, että sitten Vartti tavallaan tulis vastaan siinä mielessä, että järjestyis jonkinlajin sopimuksen tai työsuhteen muodossa..

V: Sitä suosittelisin. Et silloin mä näkisin jotain järkeäkin siinä, että yritetään sitoa enemmän ihmisiä siihen, et sen pitää olla semmonen. Silloin he korvaavat sen jotenkin ja he myös antavat enemmän edellytyksiä toimia tämmösenä, liikkuvana nopeatempoisena kansalaisjournalistina sen sijaan, että se olis että, kurssitetaan mutta sit siihen ei mitenkään sidota. Ja toisaalta sit siinä on myös jonkinlainen, et tietää, et tästä kuitenkin tulee jonkinlainen korvaus. Ja sit tietää myös, ettei vaan huvikseen lähettele kuvia, että ainakin tulee julkaistua.

6. Metro/Vartti -uudistus

6.1. Kiinnitkö huomiota siihen, että Metro/Vartti tulivat osaksi Oma Kaupunki-palvelua.

Mitä mieltä olet?

Noin puolet haastatelluista ei ollut kiinnittänyt huomiota Vartin siirtymiseen osaksi Omakaupunki.fi –palvelua, koska seuraavat Varttia lähinnä paperilehdistä ja harvemmin verkosta. Verkossa monet hakeutuvat mahdollisimman suoraan Vartin uutisiin, eivätkä käytä karttanäkymää käyttöliittymänä.

V: No mä luen sitä periaattees vaan paperilehtenä. Et se mitä mä silloin kerran ku mä huomasin, niin mä luin Vartti-lehestä varmaan sen, www-osotteen mist voi mennä katteleen niit kuvia. Niin vaan sitä oon käyny siellä kattelemassa et en oo muuten lukenu sitä lehtee siellä. 01

Sinänsä Vartin verkkoversio saa kiitosta, koska sinne päivittyy materiaalia koko ajan.

V: Mä luen molempia, Vartis, verkkolehdes on enempi, siis sillee nopeemmin, ajankohtasempaa juttua nopeesti, sitlehdessä on vähän niinku semmoset, ne ei oo, ei ne aina pysy mukana, se vaihtuu ne jutut nopeemmin sinne verkkoon.

Yksi haastatelluista katsoi, että Omakaupunki.fi on karttamaisine käyttöliittymineen vaikeuttanut asioiden seuraamista.

V: Pidin vanhoista enemmän, oli helpompi seurata halutun alueen uutisia. Nyt on hankalan oloista kun pitää aina palata alkuun asti jotta voi paikkakuntaa vaihtaa. Tai sitten en vaan osaa.. :)

E: Miltä se vaikutti se uudistus?

V: Sekava.

E: Minkä takii se vaikutti sekavalta?

V: Sieltä on ehkä vaikee löytää asioita, vaikkaki, jotenkin se uus karttanäkymäkokonaisuus on jotenkin sekava, tavallaan, et siit se lehtimäinen ulkomuoto katos, et se on ihan erilainen se portaali kun sitten printtimedia, et se on niin erilainen .

Eräälle haastatelluista Omakaupunki.fi on tavallaan ylimääräinen kerros, joka estää suoran pääsyn juttuun:

V: Joo. Eli en mä tarvi siihen tällasta, miten sanois, ylimäärästä alustaa. Et se on vaan tietenkkin tapa jäsentää ja tehdä siitä kattaus, ja tarkennetaan tuota, kun mä en sitä siltä puolelta halua, mä en hae, mä meen ihan niinku suoraan, mahdollisimman nopeesti sillä tavalla juttuun, ja katon miten tehdään. Siinä mielessähän se, Vartin etu, nopea reagointi asioihin.

Yhteenvetoa ja keskustelua tuloksista

Haastatteluissa nousi esiin monia kiinnostavia asioita kuvien lähettämisestä haastateltujen suhteesta Varttiin ja Metroon. Jopa hieman yllättävältä tuntui se, kuinka paljon haastateltavat korostivat juuri paperilehden merkitystä niin omien kuvien julkaisupaikkana kuin muiden ottamien kuvien arvioinnissa. Lukijoiden kuvia arvioidaan mieluusti juuri paperilehdestä, ei niinkään Vartti.fi:n tai Omakaupunki.fi:n verkkosivuilta. Monet haastateltavat korostivat sitä, miten oman kuvan pääseminen paperilehteen nimen ja palkkion kanssa tuntui hyvältä ja sinänsä palkitsevalta.

Onkin selvää, että verkkosivuston kuvavirrassa yksittäiset kuvat tai kuvaajat eivät nouse samalla tavalla esiin kuin lehden sivuilla. Verkon hyvä puoli lienee toisaalta siinä, että sinne mahtuu vaikkapa satoja kuvia pääkaupunkiseudusta ukkosmyrskyn kourissa. Tällaisessa yhteydessä yksittäinen kuva ja sen kuvaaja eivät saa samaa huomioarvoa kuin paperilehdessä. Näyttäisi siltä, että jo tekstiviestien julkaiseminen lehdessä – joka sai alkunsa ilmeisesti jo Uutislehti 100:n aikoina – on osaltaan madaltanut kynnystä aloittaa myös kuvien lähettämisen Varttiin tai Metroon. Matkapuhelin on sopii hyvin mobiilille kaupunkilaiselle viestintävälineeksi myös lehtien suuntaan.

Kun yhdistetään kuvien lähettämistiheys, kuvauksen motiivit ja koulutushalukkuus, haastateltavat voidaan jakaa kolmeen jossain määrin erilaiseen ryhmään.³ Ensimmäistä ryhmää voidaan kutsua *kevyesti osallistuviksi*. Tähän ryhmään kuuluvat harvoin, (1-2 kertaa) kuviaan lähettäneet. Heille kuvien lähettäminen on lähinnä hauskaa ajanvietettä, vailla sen vakavampia tarkoituspäitä. Palkkion saaminen kuvista (raha tai elokuvaliput) on kyllä merkityksellistä, mutta ei välttämätöntä. Osallistuminen johonkin uuteen palkitsee jo sinänsä ja palkkio on sitten mukava lisä, jos on tullakseen. Tähän ryhmään kuuluvat eivät välttämättä halua tulla kurssille oppimaan lisää kuvauksesta tai juttujen kirjoittamisesta, sillä he eivät suhtaudu tekemiseensä kovinkaan kunnianhimoisesti tai tavoitteellisesti.

Toisessa ryhmässä, jota voidaan kutsua *tavoitteellisesti osallistuviksi*, on hyvän kuvan ottaminen ja sen saattaminen suuren yleisön nähtäville tärkeää. Kuvaamiseen kunnianhimoisemmin suhtautuvat haluavat näyttää itselleen ja muille osaavansa kuvata. Rahapalkkion ja julkaistun kuvan muodossa saatu tunnustus on sekä tärkeää. He haluavat kertoa tai raportoida muille havaitsemiaan asioita ja haluavat oppia lisää kuvaamisesta. Heillä saattaa olla myös kokemusta kansalaisvaikuttamisesta tai järjestötoiminnasta yleensä. Tässä ryhmässä julkaistu kuva on jo sinänsä palkinto ja rahallinen palkkio julkinen tunnustus ja merkki osaamisesta. Koulutushalukkuus on tässä ryhmässä suurempi kuin ensimmäisessä ryhmässä.

Kolmannen ryhmän muodostavat *media-alan ammattilaiset* tai alalle aikovat. Tämä ryhmä lienee aika pieni Varttiin tai Metroon kuviaan lähettäneiden kokonaisuudesta. Silti heidän osuutensa julkaistuista kuvista voi olla joskus suurikin. Ammattilaiset ohjaavat sellaiset kuvat Varttiin, jotka eivät ylitä julkaisukynnystä muissa medioissa mutta joilla on esimerkiksi paikallista - tai hyperpaikallista - uutis- tai huomioarvoa. Varttia tai Omakaupunki.fi:ä ei koeta välttämättä edes muiden medioiden kilpailijaksi, sillä ne toimivat paikallisemmalla tasolla kuin useimmat muut julkaisut. Sinne voi lähettää sellaiset kuvat, jotka muuten jäisivät julkaisematta kokonaan.

Ammattilaisille Vartti tai Metro on muita täydentävä julkaisukanava, jota on helppo käyttää. Jos kuvaamisen lisäksi tehtäisiin vielä tiedonhankintaa tai kirjoitettaisiin juttuja, tämä ryhmä haluaisi parempia palkkioita ja pysyvämpiä avustajasuhteita. Koulutustarvetta tässä ryhmässä ei kuvaamisen suhteen sanottavammin ole. Sen sijaan lisää tietoa kaivataan toimitukselta esimerkiksi siitä, millaista sisältöä lehteen kannattaa tarjota.

³ On huomattava, että nämä ryhmät eivät täysin palaudu Aalto-yliopiston kyselyn ryhmiin, jotka oli muodostettu ilmeisesti vain kuvien lähettämisen lukumäärän perusteella.

Aalto-yliopiston toteuttamassa kyselyssä erityisesti aktiiviset ja semiaktiiviset kuvaajat toivoivat lisää koulutusta valokuvaamisesta ja videokuvaamisesta ja videoiden lähettämisestä. Myös näissä haastatteluissa kuvaamiskoulutus todettiin yleensä periaatteessa hyödylliseksi, mutta oma osallistumishalukkuus kuvakoulutukseen vaihteli. Eniten halukkuutta koulutukseen oli tavoitteellisesti osallistuvilla, joilla oli omasta mielestään aukkoja taidoissa. Sen sijaan kevyesti osallistuvat eivät juuri koulutusta kaivanneet, eivätkä paljon muutenkin kuvaavat ammattilaiset, jotka katsoivat jo osaavansa keskeiset asiat.

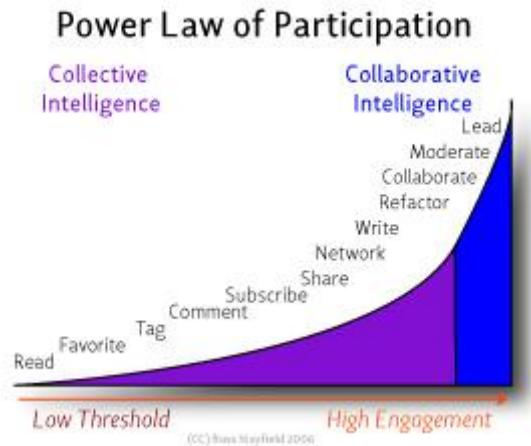
Juttujen kirjoittamiseen, tietojen hankkimiseen tai muuhun pidemmälle menevään yhteistyöhön toimituksen kanssa oli valmiutta vain muutamilla haastatelluista. Kiinteämpään yhteistyöhön valmiit haastatellut toivoivat myös suurempia palkkioita kompensoimaan juttujen tekoon käytettyä aikaa.

Järjestettiin koulutus miten tahansa, kannattaa myös pitää mielessä, että kansalaisreporttereiden kouluttamisessa voi olla aika huono ”hyötysuhde”. Yhdysvaltalainen J-Lab: The Institute of Interactive Journalism on pyörittänyt jo viisi vuotta New Voices – ohjelmaa, joka on rahoittanut aloittelevia, kansalaisjournalismipohjaisia uutissaitteja. J-Labin johtaja Jan Schaffer varoittaa suhteellisen tuoreessa raportissa, että ei kannata luottaa siihen, että koulutus automaattisesti tuottaisi aktiivisia kuvaajia tai juttujen tekijöitä:

”vähemmän kuin yksi kymmenestä koulutetusta (kansalaisjournalistista) jää vakituiseksi avustajaksi. Ja vielä, he voivat toimia ”vakituksina” vain lyhyen ajan. (Shaffer 2010)

Samansuuntaisia tuloksia saatiin aikoinaan myös Tampereella ja Oulussa toteutetussa Verkkoyhteisöjen kehittäminen (EeC) -projektissa, jossa koulutettiin tamperelaisia ylläpitämään kaupunginosakohtaisia verkkosivustoja. Muutaman illan koulutuksen kävi läpi toistasataa kaupunkilaista Tampereella, mutta verkkosivuja loppujen lopuksi päivitti ja uutisia kirjoitti noin 10-15 kansalaisreportteria muutaman vuoden ajan. Suurimmalla osalla oli vaikeuksia löytää aikaa tähän vapaaehtoistoimintaan, vaikka halua useimmilla periaatteessa olikin (Kaivonen 2004).

Myös sosiaalisen median tutkijat ovat huomanneet, että sisältöjä verkkoon tekevä joukko on edelleen melko pieni verrattuna verkon käyttöön kokonaisuudessaan. Sosiaalista mediaa havainnoiva Ross Mayfield esitti jo 2006 havainnollisen ”osallistumisen potenssilain” jossa sisältöjen lukemisesta edetään kohti muita, suuritöisempiä verkon mahdollistamia toiminnan muotoja. Lain huippupisteessä on kyse Wikipedian kaltaisesta itseohjautuvasta toiminnasta, jota pyörittää pieni, vapaaehtoisten aktiivien verkosto.

Mayfieldin kuva ei perustu empiiriseen aineistoon, mutta samansuuntaisia tuloksia on saanut muun muassa Forresterin tutkija Josh Bernoff (2010) analysoidessaan erilaisia verkko-osallistumisen muotoja. Hänen mukaansa noin 24 prosenttia aikuisista yhdysvaltalaisista Internetin käyttäjistä tekee sisältöjä ja julkaisee niitä Internetissä. Nämä aktiiviset bloggaavat, ylläpitävät kotisivuja, lataavat kuvaamia videoita verkkopalveluihin, kirjoittavat juttuja ja lähettelevät niitä eri julkaisuihin.

Vaikka yleisöllä onkin verkossa paljon osallistumisen mahdollisuuksia, vain 10 -20 prosenttia käyttää mahdollisuuksia varsinaisesti hyväkseen. Loput 80 prosenttia tyytyy yleensä toimimaan yleisönä. Tämä on hyvä pitää mielessä erilaisia osallistavia palveluita rakennettaessa.

Kuvareportteritoimintaa koskevaa kansainvälistä tutkimusta on tehty melko vähän. Kiinnostavan vertailukohdan Vartin, Metron ja Omakaupunki.fi:n kuvaajille ja kuvamateriaaleille tarjoaa kuitenkin saksalaisen tabloidin Bildtin kuvareporttereista tehty tutkimus (Krämer ym. 2010). Tutkimuksessa analysoitiin Bildt-lehden Münchenin alueellisessa painoksessa julkaistuja kuvia vuosina 2006 ja 2007. Kuvien aihepiirit poikkeavat Vartin tai Metron reportterikuvista (vrt. Helle&Nuutinen 2010b). Vaikka Bildtissä julkaistaan Vartin tavoin paljon onnettomuuskuvia, Bildtin kuvaajareportterit lähettävät huomattavasti enemmän kuvia julkisuuden henkilöistä. Toinen suosittu lajityyppi on kummalliset sattumat ja hassut kuvat (bizarreness). Ero selittyy sillä, että Bildtin sisältö keskittyy Varttia tai Metroa enemmän ns. tabloidjournalismiin. Paikallinen tai hyperpaikallinen sisältö tuntuu istuvan puolestaan luontevasti Vartiin tai Metroon.

Topics	1st Year (N = 949) %	2nd Year (N = 645) %	Total (N = 1594) %
Celebrity	24,6	5,5	20,1
Bizarreness	21,3	14,0	18,3
Animals	12,2	24,7	17,3
Accidents	9,0	4,7	7,2
Eroticism/nudity	4,7	10,7	7,2
Motorcars	5,5	6,5	5,9
Nature	5,6	3,4	4,7
Police	4,3	1,7	3,3
Self-Portrayal	1,5	2,0	1,7
Octoberfest	1,9	1,1	1,6
Fandom	0,2	3,4	1,5
Fire	1,7	1,1	1,4
Religion	1,8	0,2	1,1
Criminality	0,4	1,4	0,8
Others	5,4	11,8	8,0
Total	100,0	100,0	100,0

Vartin ja Metron kuvaajareporttereiden kuvia ja juttuja pitäisikin tutkia tarkemmin niin määrällisessä kuin laadullisessa mielessä Next Median toisena toimintavuonna. Myös kansainväliset vertailuaineistot toisivat lisää tietoa suomalaisen kuvaajareporttereiden erikoispiirteistä.

Lähteet:

Josh Bernoff (2010) : Conversationalists get onto the ladder.

<http://forrester.typepad.com/groundswell/2010/01/conversationalists-get-onto-the-ladder.html>
(luettu 7.12.2010)

Helle, Merja&Nuutinen, Heikki (2010) Kuvaajakyselyn yhteenveto. Next Media. Aalto-yliopisto, Taideteollinen korkeakoulu, Median osasto.

Helle, Merja & Nuutinen, Heikki (2010b) Raportti Varti-lehden Espoon ja Länsi-Helsingin numeroissa julkaistuista lukijoiden lähettämistä kuvista 28.4.–29.5.2010. Aalto-yliopisto, Taideteollinen korkeakoulu, Median osasto.

Krämer, Benjamin, Engesser, Sven & Ammann, Ilona (2010) Topics and Motifs of Reader Reporter Photographs. Presentation in ECREA-conference, 13-15.10.2010. Hamburg.

Kaivonen, Virpi (2004) Mansetorilla asukkaat julkaisevat verkossa. Teoksessa Sirkkunen, Esa&Kotilainen, Sirku (2004) Toimijaksi tietoverkoissa. Tiedotusopin laitos B 44/2004.

Mayfield, Ross (2006) Power law of Participation.

http://ross.typepad.com/blog/2006/04/power_law_of_pa.html (luettu 7.12.2010)

Shaffer, Jan (2010) New Voices: What Works. Lessons From Funding Five Years of Community News Startups. J-Lab: The Institute for Interactive Journalism at American University's School of Communication.